

A
BORSODI
TÁJHÁZ
KÖZLEMÉNYEI
43–44

**A Borsodi Tájház
közleményei
43–44**

**A Borsodi Tájháza
közleményei
43 – 44**

2018

A BORSODI TÁJHÁZ KÖZLEMÉNYEI 43–44.

22. évfolyam 1–2. szám
2018

Szerkeszti:

HADOBÁS PÁL

Technikai munkatárs:

SLEZSÁK ZSOLT

A borítón:

Szagrális kisemlék az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus
Általános Iskola kertjében.
(Fotó: Hadobás Pál)

A hátsó borítón:

Az Edelényi Futók Egyesülete (EFE) érmei.

© MKKM, Edelény

HU ISSN 1418 – 2211

Felelős kiadó: HADOBÁS PÁL, *az Edelényi Művelődési Központ,
Könyvtár és Közérdekű Muzeális Kiállítóhely igazgatója.*

Készült az Edelényi Művelődési Központ, Könyvtár és Közérdekű
Muzeális Kiállítóhely számítógépes szövegszerkesztőjén 2018-ban.

Nyomdai munkák:
www.konyvmuhely.hu

Hadobás Pál

Szagrális kisemlékek Edelényben

A szagrális kisemlékek szervesen hozzátartoznak egy-egy település képéhez, részét képezik a helyi hagyományoknak, értékeknek. Ezek az objektumok többnyire kultikus funkcióval bírnak, de település-szerkezeti jelentőségük is van. A maguk konkrét voltában egyaránt emlékező és emlékeztető jelek, szimbólumok sokaságát jelenítik meg. Változataikban meghatározóan egy-egy (vallási) közösség szagrális tereit is kijelölik; határokra, eseményekre, történetekre, emlékeztetnek, figyelmeztetnek. Mindezen összefüggések eredményeként jelentős kultúrtörténeti emlékek, helyi értékek.

Nem csak a keresztek tartoznak a szagrális kisemlékekhez, hanem minden olyan szabadban álló vallási tárgyú objektum, melyeket rendszerint a hivatalos egyház is szentesített, de igazán a népi vallásos gyakorlatban játszanak szerepet. Lehetnek még *kálváriák, haranglábak, képoszlopok, kis kápolnák, mezei oltárok*, valamint még ide tartoznak a *pellengérek, határkövek, szabadtéri szobrok, fákon elhelyezett képek, képszekrények*, valamint *út menti haláljelek*.

Ezen emlékek többségét magánszemélyek állították Isten dicsőségére, vagy valamelyik családtag emlékére.

A katolikus vallásgyakorlás megköveteli, hogy a tér bizonyos pontjain keresztek, vagy más vallásos objektumok legyenek. Az objektumok további életében az állíttatás motívumai háttérbe szorulnak, s felszentelésétől fogva a kereszt önmagában is teljes értékűvé válik: a kereszt funkciójában minőségi különbség jön létre, ezáltal nyeri azt a kultikus többletet, amellyel, a többi létesítménnyel szemben rendelkezik.

A keresztek jelentősége a népi vallásosságon belül a vallásgyakorlásban mutatkozik meg. Egyrészt helyszínt nyújt vallásgyakorlási

formákhoz, másrészt önmagában is ihletője egyes egyházi szertartások kezdeményezéséhez. A katolikus parasztság gyakorlója volt a kereszt ihlette gesztusoknak, egyszerű vallásos megnyilvánulásoknak. Mellette elhaladva a tiszteletadás általános formája volt a keresztvetés, kalapemelés, amely gyakran rövid fohással, könyörgéssel párosult. Kultuszhelynek számítottak az út menti kereszték a gyalogos búcsújárás idején is. A búcsúsok az útjukba eső keresztelnél megálltak, közösen imádkoztak, esetleg rövid pihenőt tartottak. Egyházi szertartásokat, liturgikus eseményeket is szoktak a keresztelnél tartani (pl. nagycsütörtöki keresztjárás).

A kisemlék megnevezése után a következő információkat közöljük:

1. A kisemlék rövid leírása.
2. Felirat a kisemléken.
3. Hol áll a településen?
4. Egyéb információk, a kisemlék fotója.

Kereszt

1. Beton alapon, lóhere szárvégződésű kereszt, pléh, festett corpus. Az alapot és a keresztet vajsínűre festették.

2. Felirat a talapzaton:

**ISTEN
DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA
IFJ. DIVINSZKI ANDRÁS
ÉS NEJE
JOBBÁGY MÁRIA
1899.**

3. A Múcsonyi elágazásnál, Sajószentpéter felé a jobb oldalon van.

4. –

Kereszt

1. Fehér, beton alapon, szárain díszített, egyenes szárvégződésű, fehér, beton kereszt, aranszínű, öntöttvas corpus, a kereszt függőleges szára előtt aranszínű, öntöttvas Szűz Mária szobor. A keresztet vaskerítés veszi körül.

2. Nincs felirat rajta.

3. Edelény Sajószentpéter felőli végén van, a város határát jelző táblától kb. 100 méterre a jobb oldalon.

4. –

Kereszt

1. Beton alapon, beton, függőleges szárú és fekete, vas, vízszintes szárú kereszt, melynek a tetején vas timpanont formáz, és kereszt van a timpanon tetején, az corpus öntöttvasból készült. A függőleges szárnál öntöttvas Szűz Mária szobor. Az öntöttvas szobrok bronzszínűre festettek, az alap és a kereszt függőleges szára fehér.

2. Felirat nincs a talapzaton.

3. A Szentpéteri út mellett áll jobb oldalon a Trixon autókereskedés előtt.

4. –

Kereszt

1. Beton alapon, egyenes szárvégződésű, beton kereszt, öntöttvas corpus, arany színűre festve.
2. Az alapon, középen lévő fehér márványtábla felirata:

**„ÉN VAGYOK AZ ÖRÖK ÉLET
ÉS A FELTÁMADÁS.”
ISTEN DICSÓSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA
ÁRVAI LAJOSNÉ
JUSZKÓ MÁRIA
1936.**

Az alap bal és jobb oldalán is van egy-egy tábla, melyek valószínűleg a kereszt mögött lévő, vaskerítéssel körbekerített és a futótúja által teljesen benőtt sírhelyre vonatkoznak.

A bal oldali tábla felirata:

**ITT NYUGSZIK
TÓTH JÓZSEF
ÉS 3 GYERMEKE
JÁNOS, JÓZSEF ÉS BORBÁLA
ÁRVAI LAJOS
ÉLT 64 ÉVET MH. 1936. FEBR. 27.
BÉKE PORAIKRA.
IDE VÁRJA HÚ NEJÉT
JUSZKÓ MÁRIÁT**

A jobb oldali tábla felirata:

**BENCZE JÁNOSNÉ
SZÜL.
LENGYEL ERZSÉBET
ÉLT 75 ÉVET
NYUGODJON BÉKÉBEN.**

3. A régi római katolikus temetőben áll. Szentpéteri út.

4. –

A középső tábla

A bal oldali tábla

A jobb oldali tábla

Kereszt

1. Barnára festett, beton alapon, beton, hegyes szarvvégződésű kereszt, barnára festve, az öntöttvas corpus ezüstszínű.
2. Az alapon lévő fekete márványtábla felirata:

**ISTEN DICSÓSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA:
TURAI ANDRÁS
ÉS NEJE
SLEZSÁK MÁRIA
1890**

3. A régi katolikus temetőben áll. Szentpéteri út.
4. –

Kereszt

1. Beton alapon, kb. 3 cm magasságú gúlában végződő keresztszárú, beton kereszt, aranyszínűre festett, öntöttvas corpus.
2. Az alapon lévő felirat:

**DÍCSÉRTESÉK A JÉZUS KRISZTUS
ISTEN DICSÓSÉGÉRE ÁLLÍTTATTA
ÖZV. TÓTH JÓZSEFNÉ
GYÖRGYIK MÁRIA**

1909.

3. A Jézus Szíve római katolikus templom kertjében áll, a templom főbejárata előtt, balra. Antal György út.

4. –

Szűz Mária szobor

1. Terméskő alapon, álló Szűz Mária szobor, műkőből, fehérre festve.
2. Nincs rajta felirat.
3. A Jézus Szíve római katolikus templom kertjében áll, a főbejárat-tól jobbra. Antal György út.
4. –

Lourdes-i kápolna

1. Terméskőből emelt kápolna. A kápolnában terméskőből épített barlangszerű fülke (Mária barlang.), melyben gipszből Szűz Mária és egy imádkozó nő színes szobra van.
2. A bejárat fölött lévő fehér márványtábla felirata:

**ISTEN DICSŐSÉGÉRE
KÉSZÍTETTE
ÖZV. ÁRVAI LAJOSNÉ
JUSZKÓ MÁRIA
1947.**

3. A Jézus Szíve római katolikus templom kertjében áll, a templom mögötti területen. Antal György út.

4. 1858. február 11-én a Lourdes melletti Masabielle-barlangban a szegény, tanulatlan, tizennégy éves Bernadette Soubirous-nak megjelent a Szűzanya. Összesen tizennyolc alkalommal jelent meg július 16-ig, bűnbánatot és engesztelést kérve. Február 25-én felszólította Bernadette-et, fakasszon forrást a barlang meghatározott pontján, igyon belőle és mosdjon meg benne. Március 2-án megbízta a kislányt „*mondja meg a papságnak, hogy építsenek kápolnát és jöjjenek körmenetben*” a jelenések helyére. Március 4-én már több mint tízezeren kísérték el Bernadette-et a barlanghoz, de a látomásokban csak a kislány részesült.

1862-ben templomot kezdtek építeni a forrás feletti sziklára, amely 1876-ra elkészült, s melynek IX. Piusz pápa bazilika címet és előjogokat adományozott. A barlangban Bernadette útmutatásával elkészült a Szűzanya márványszobra. A forrás mellett fürdő épült.

A Szűzanya lourdes-i megjelenését először a tarbes-i egyházmegyében ünnepelték, 1890-től. 1908-tól, a jelenések 50. évfordulójától kezdve X. Piusz pápa kiterjesztette az ünneplést az egész egyházra.

Lourdes világhírű zarándokhely lett, ahova milliók zarándokolnak elengesztelni és gyógyulásért vagy megnyugvásért imádkozni.

Kereszt

1. Egyenes szárvégződésű, fa kereszten festett, gipsz corpus.
2. Nincs rajta felirat.
3. A római katolikus plébánia kertjében áll. Antal György út 11.
4. A római katolikus plébánia 1990-es évekbeli felújításakor helyezték el.

Mária szobor

1. Kőből faragott, színes, imádkozó Mária szobor, ovális keretben. Az ovális kereten kívül két angyal, jobbról és balról, koronát tart az imádkozó Mária fölé.

2. Nincs felirat a szobor körül.

3. A L’Huillier-Coburg-kastély keleti szárnyában kialakított kápolna, déli homlokzati, egykori bejárata fölött van. Borsodi út 7.

4. Valószínűleg a kastély építésének befejezésekor, 1730-ban már meg volt a szobor.

A kastély teljes körű, 2014-es felújítása alkalmával a szobor is megszépült.

Sírkápolna

1. Barokk kápolna, téglából épült, vakolt, bádoglemezzel fedett. Lizénákkal tagolt főhomlokzatának középtengelyében szegmensívű, záróköves kőkeretű bejárat, főpárkánya fölött íves oromzat, vak lantablakkal. Az ugyancsak lizénás tagolású oldalhomlokzatokon egy-egy szegmensíves, keretelt ablak.

2. A kápolna előtt elhelyezett táblán a következő felirat olvasható:

EDELÉNYI
kastélysziget

A kastély parkjában álló kis
kápolnát 1781-ben építtette
Forgách Ludmilla grófnő.

Az épületet valószínűleg temető
kápolnának szánták, de a család
soha nem temetkezett bele.

Védőszentje
Nepomuki Szent János volt.

3. A L'Huillier-Coburg-kastély főkapujához vezető út bal oldalán van. Borsodi út 7.

4. A kastély 2014-ben befejezett felújításakor a kápolna is megújult.

Kereszt

1. Bogácsi kőből készített alap és kereszt. A kereszt szárai lóhere végződésűek. A keresztet félkörben bogácsi kőből rakott, balról és jobbról emelkedő, lépcsőzetes, alacsony fal övezi.
2. Az alapon lévő, szintén bogácsi kőből készült tábla felirata:

**„MIKOR A LELKEM
ROSKADOZVA VITTEM,
CSÖNDESEN ÉS VÁRATLANUL
ÁTÖLELT AZ ISTEN.”**

**ÉPÍTETTE 2011-BEN
A VIRÁG CSALÁD**

3. A városi temetőben áll. Császtai utca.
4. –

Kereszt

1. Fehér, beton alapon, fehér, egyenes szárvégződésű, beton kereszt, aranszínű, öntöttvas corpus. A kereszt függőleges szára tövében, kis fülkében, aranszínű, öntöttvas Szűz Mária szobor. Az alap legalján a kisemléket építő mester neve: **Kovács G. Miskolc.**

2. Az alapon a következő feliratok vannak:

Középen:

ISTEN DICSÓSÉGÉRE KÉSZÍTETTE
özv. POZSGAY IGNÁCZNÉ
ELŐBB
DOMEN JÁNOSNÉ
1906.

Az alap jobb oldalán:

RÉTAY KÁLMÁN
plébános idejében

3. A finkei városrész Edelény felőli végén van. Finkei út.

4. –

ISTEN DICSŐSÉGERE KÉSZITETTE
őzv. POZSGAY IGNÁCZNE
ELŐBB
DOMEN JÁNOSNÉ
1906.

RÉTAY KALMAN
plébános idejében.

Kereszt

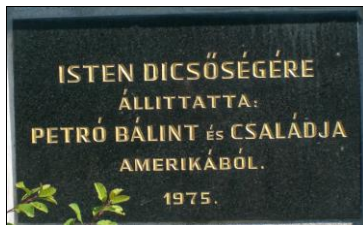
1. Beton alapon, egyenes szárvégződésű, beton kereszt, festett, műkö corpus.

2. Az alapon lévő fekete márványtábla felirata:

**ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA:
PETRÓ BÁLINT ÉS CSALÁDJA
AMERIKÁBÓL.
1975.**

3. Az Edelény-Finkei római katolikus templom melletti kertben áll. Árpád utca.

4. –

Kereszt

1. Beton alapon, fekete, vas kereszt, melynek díszes szárvégződésesei ezüstszínűek, öntöttvas, ezüstszínű corpus.
2. Az alapon lévő fehér márványtábla felirata:

**HÁLÁBÓL
ISTEN
DICSŐSÉGÉRE
1999.**

TÓTHNÉ

3. Finke városrészben van, a Finkei út 94. számú ház előkertjében.
4. –

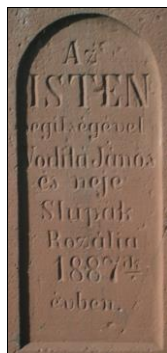
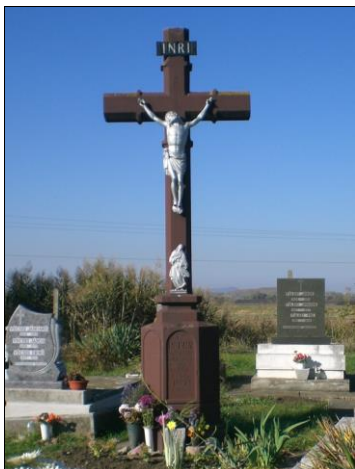

Kereszt

1. Beton alapon, egyenes szárvégződésű, beton kereszt, ezüstszínűre festett öntöttvas corpus, a függőleges szár aljában ezüstszínű, öntöttvas Szűz Maria dombormű. Az alap és a kereszt barnára festett.
2. Az alapon a következő felirat olvasható:

Az
ISTEN
segítségével
Vodila János
és neje
Slupák
Rozália
1887.^{ik}
évben.

3. A finkei városrész temetőjében van.
4. –

Kereszt

1. Beton alapon, fa kettős kereszt, pléh, festett corpus. A kereszt tetejét fával ferdén lezárták, így háromszöget formáz.

2. Az alapon nincs felirat.

3. A Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola, Óvoda és Művészeti Iskola kertjében áll. Borsodi út 36/b. Az iskola üzemeltetését 2011-ben vette át a Miskolci Görögkatolikus Egyházmegye (korábban Exarchátus). 2013-körül került sor a kereszt felszentelésére.

4. –

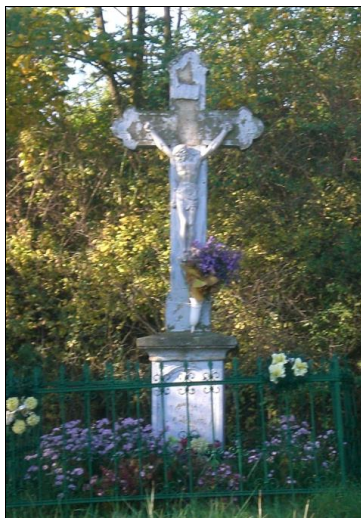

Kereszt

1. Fehér, vakolt beton alapon, fehér, vakolt, lóhere szárvégződésű, beton kereszt, ezüstszínű, öntöttvas corpus. A keresztet vaskerítés veszi körül. A vakolat erősen hámlik az alapról és a keresztről.
2. Az alapon a vakolatba készült az írás, amely nehezen olvasható, mert mállik a vakolat. A felirat a következő:

**DÍCSÉRTESÉK
A
JÉZUS KRISZTUS.
AZ ISTEN DICSÓSÉGÉRE
ÁLLÍTTATA
SZESZE JÁNOS
ÉS NEJE
KÖTELES ANNA
1930. SZEPT. 8.**

3. A Császtai utca végén, bal oldalon áll, a városi temető előtt.
4. –

Harangtorony

1. Rakacai márványból épített, cseréppel fedett torony.

2. A harangtoronyon lévő táblák feliratai:

Az építés emléktáblájának felirata:

**Épült
2004-ben**
Edelény Hegyközség szervezésében,
Edelényből elszármazottak,
társaságok, vállalkozók,
Edelény Város Önkormányzata,
szőlősgazdák, városunk polgárainak
adományaiból,
a Császa történelmi múltjának,
keresztény hagyományainak ápolására,
városunk értékeinek fejlesztésére.

Miklós Gyula és dr. Lónyay Ferenc emléktáblájának felirata (2005-ben helyezték el.):

IN MEMORIAM
A szőlő és a bor apostola
MIKLÓS GYULA
borászati kormánybiztos
/Edelény-Finke 1832-1894/
A filoxéra elleni harc fő szervezője a kecskeméti „Miklós-telep”
létrehozója, a szőlész-borász képzés mentora, a magyar konyakipar
megteremtője
Tanítványa, utóda
Dr. Lónyay Ferenc
borászati kormánybiztos
/1861-1945/
nagyapja, édesapja Edelény Császa-szőlőhegyi birtokos,
a magyar szőlőfelújítás, borkereskedelem fellendítője,
a közpincék létrehozója, az 1893. és 1908. évi európai szintű
magyar bortörvények megalkotója
A nagyformátumú, edelényi gyökerekkel rendelkező kortárs
szakemberek elvülhetetlen érdemeket szereztek hazánk szőlő és
borkultúrájának fellendítésében
Munkásságuk, elkötelezettségük legyen példája a ma emberének.
Az emléktáblát 2005. 04. 23-án a filoxéravész elleni küzdelem 130.
évfordulója alkalmából állították

Bükki Borvidék
Hegyközségi Tanácsa

Edelény Hegyközség

Edelény Önkormányzata

3. A Császta szőlőhegyen van, a rendezvényter elején.

4. A harangtorony avatására, a visszakerült harang újraszentelésére és az emléktábla leleplezésére 2004. október 29-én került sor.

Virág Tamás, a Hegyközség elnökének köszöntője után Molnár Oszkár polgármester, országgyűlési képviselő és Kiss Ferenc az APEH gazdasági igazgatója avatta fel a harangtoronyt. A visszakerült harangot Molnár Oszkár polgármester, országgyűlési képviselő és Paddány Alfonz né, Gróber József (Császta egykori bérlője, a harang adományozója) unokája adta át a szőlősgazdáknak. A harang újraszentelését Kovács László plébános, címzetes esperes végezte. A rendezvényen közreműködött a Gyermek és Ifjúsági Fúvószenekar Kurucz András vezetésével, a Férfikórus (ezen a rendezvényen Kalocsai István vezényelt), Laki-Lukács László.

A harangtoronyt Vizsoki Csaba tervezte. Építésében részt vett: Fazekas Miklós, Gazdik József, Borsodszér Kft., FEFA Kft., Mátrai Zoltán, Nagy Pál, Baffi István, MEFÉM Kft., Horváth József. Az építés szervezését Virág Tamás a Hegyközség elnöke és Farkas László hegybíró végezte. A harangtorony elkészítését több mint száz személy támogatta.

A toronyba Császta község egykori harangja került, melyet az edényi római katolikus templom tornyában őriztek. A harangot Gróber József (1832-1918) Császta akkori haszonbérlője öntette 1864-ben. A harangtorony felszentelésének napjától minden délben újra megszólal a harang.

Golgota

1. Rakacai márványból rakott félköríves építmény, melyre mind a két oldalról lépcső vezet. Az építményen három, fából készült kereszt van, az elején szintén három emléktábla.

A Golgota építését Edelény Hegyközség szervezte, együttműködve Edelény Város Önkormányzatával, az edelényi római katolikus és a görögkatolikus egyházközséggel.

Avatására és felszentelésére a II. Császtai Búcsú alkalmával került sor, 2007. szeptember 8-án. Tervezők: Körtvély Sándor vezető tervező, építész és Körtvély Zoltán okleveles építészmérnök.

A Golgota építője Slezsák László építési vállalkozó.

2. A golgota elején lévő három, fekete, márványtábla felirata:

A bal oldali tábla felirata:

A KÁLVÁRIA ÉPÍTÉSÉNEK KEZDEMÉNYEZŐJE, FŐ SZERVEZŐJE: EDELÉNY HEGYKÖZSÉG ÉS VÁLASZTMÁNYA ELNÖK: VIRÁG TAMÁS HEGYBÍRÓ: FARKAS LÁSZLÓ TAGJAI:	
BAKÓ GYULÁNÉ	BARNA MIKLÓS
JUHÁSZ JÓZSEF	TÓTH BÁLINT
KISS JÁNOS	VODILA ISTVÁN
KISS PÁL	PAPP TIBOR
PÁLINKÁS ANDRÁS	BARTA ISTVÁN
TURTÓCZKI ANDRÁS	TAKÁCS CSABA
VALLUS JÓZSEF	BŰDI LÁSZLÓ
VOZÁR LAJOS	BOKOR JÁNOS
VASZILY GYULA	TÓZSA SÁNDOR
RÉMIÁS LÁSZLÓ	DR. SÁNDOR DEZSŐ
ZABARI JÓZSEF	FODOR FERENC
BIALKÓ SIMON	LIPTÁK JÁNOS
LUKÁCS LÁSZLÓ	PAPP LÁSZLÓ
HAJDU DEZSŐ	SLEZSÁK LÁSZLÓ
GOMBKÖTŐ LÁSZLÓ	BAKÓ GYULA
RITÓ ISTVÁN	ALMÁSI TIBOR

A középső tábla felirata:

**ÉPÜLT 2007-BEN KÖZADAKOZÁSBÓL
A KERESZTÉNYSÉG ÉS KÖZÖSSÉGÜNK JAVÁRA.**

FŐ ADOMÁNYOZÓK:

KISS FERENC

GÚR NÁNDOR ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

MOLNÁR OSZKÁR POLGÁRMESTER

DR. DAHER ZIA

TÓBIÁS LÁSZLÓ

GERGELY ATTILA

TÓTH BÁLINT

JUHÁSZ JÓZSEF

VASZILY GYULA

**NAGY RAGÁLYI TA-
MÁS**

VATTAY BÉLA

SLEZSÁK LAJOS

VISZOKI CSABA

TAKÁCS CSABA

**A KÁLVÁRIÁT TERVEZTE ADOMÁNYKÉNT:
KÖRTVÉLY SÁNDOR VEZETŐ TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ
KÖRTVÉLY ZOLTÁN OKLEVELES ÉPÍTÉSZMÉRNÖK**

A jobb oldali tábla felirata:

**TÁMOGATTÁK KÖZÖSSÉGÜNK
TÖREKVÉSÉT:**

RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ:

KOVÁCS LÁSZLÓ ESPERES

GÖRÖG KATOLIKUS EGYHÁZ:

BÉRES MIKLÓS HELYNÖK

EDELÉNY VÁROS ÖNKORMÁNYZATA:

MOLNÁR OSZKÁR POLGÁRMESTER

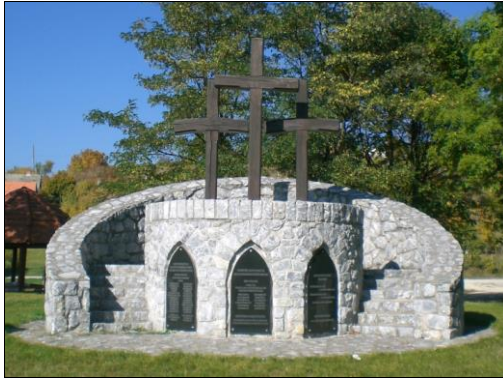
A KÁLVÁRIÁT KIVITELEZTE:

SLEZSÁK LÁSZLÓ ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ

3. A Császa Szőlőhegyen van, a rendezvények megtartására kialakított területen.

4. –

A Golgota avatása, felszentelése

Kálvária

1. Avatására és felszentelésére a III. Császtai Búcsú alkalmával került sor, 2008. szeptember 6-án. A stációk rakacai kőből készültek. A 15. stáció egy hatalmas rakacai kőtömb, melybe Jézus Krisztus arcképét vésték. Egy-egy stációt családok adományából építettek, melyet 30 x 40-es, csúcsíves, fekete márványtáblán örökítettek meg, az építmények jobb oldalán. A stációk fülkéiben gipszből készült domborművek örökítik meg Jézus Krisztus útját a Golgotáig. A szentelést dr. Seregély István egri érsek végezte. Tervezők: Körtvély Sándor vezető tervező, építész és Körtvély Zoltán okleveles építészmérnök. A Kálvária építését Edelény Hegyközség szervezte, együttműködve Edelény Város Önkormányzatával, az edelényi római katolikus és a görögkatolikus egyházközséggel. A stációk fülkéiben lévő gipsz domborművek és a XV. stáció Jézus dombormű alkotóját nem ismerjük.

2. A stációkon szereplő feliratok:

A stáció eseményének domborműve és felirata

I.

JÉZUST HALÁLRA ÍTÉLIK

II.

JÉZUS VÁLLÁRA VESZI
A KERESZTET

III.

JÉZUS ELŐSZÖR ESIK EL
A KERESZTTEL

A stációt állíttatók

ÉPÍTTETTE:
RÓMAI KATOLIKUS
EGYHÁZ

ÉPÍTTETTE:
RÓMAI KATOLIKUS
RÓZSAFÜZÉR
TÁRSULAT

ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÉPÍTTETTE
BOKOR JÁNOS

IV.

**JÉZUS ÉDESANYJÁVAL
TALÁLKOZIK**

**ÉPÍTETTE.
KISS FERENC
ÉS CSALÁDJA**

V.

**CIRENEI SIMON SEGÍT
JÉZUSNAK
VINNI A KERESZTET**

**ÉPÍTETTE.
JUHÁSZ JÓZSEF
ÉS CSALÁDJA**

VI.

**VERONIKA LETÖRLI
JÉZUS ARCÁT**

**ISTEN DICSŐSÉGÉRE,
NÉHAI
BERENTÉS JÁNOS
ÉS DRÓTOS MATGIT
EMLÉKÉRE**

VII.

**JÉZUS MÁSODSZOR ESIK
EL A KERESZTTEL**

**ÉPÍTETTE:
DR. ERDŐS ANDRÁS
ÉS CSALÁDJA**

VIII.

**JÉZUS SZÓL
A SÍRÓ ASSZONYOKHOZ**

**ÉPÍTETTÉK:
A VOZÁR TESTVÉREK:
MÁRIA, ERZSÉBET,
LAJOS, ISTVÁN
ÉS CSALÁDJAİK**

IX.

**JÉZUS HARMADSZOR ESIK
EL A KERESZTTEL**

**ÁLLÍTTATTA:
ŐSI EDELENYI GYÖKERŰ
BOJTOS CSALÁD
ÉS HOZZÁTARTOZÓİK**

X.

**JÉZUST MEGFOSZTJÁK
RUHÁITÓL**

**ÉPÍTETTE:
MOLNÁR JÁNOS
ÉS CSALÁDJA
MOLNÁR PÁL
ÉS CSALÁDJA**

XI.

**JÉZUST A KERESZTRE
SZEGEZIK**

**ÉPÍTETTE:
A
FISCHER CSALÁD**

XII.

**JÉZUS
MEGHAL A KERESZTEN**

**ÉPÍTETTE:
VASZILY GYULA
ÉS NEJE
BAKAJA ILDIKÓ**

XIII.

**JÉZUS TESTÉT LEVESZIK
A KERESZTRŐL**

**ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTÁK
A
VALLUS CSALÁDOK**

XIV.

JÉZUST SÍRBA TESZIK

**ÉPÍTETTE:
VIRÁG TAMÁS
ÉS CSALÁDJA**

XV.

JÉZUS FELTÁMADT

**ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTÁK AZOK
AKIKNEK FONTOS A
KERESZTÉNY HIT**

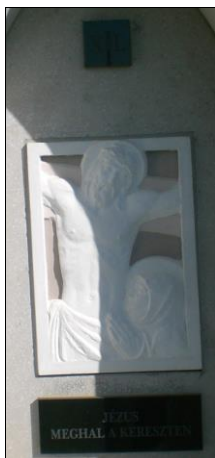
3. A Császa Szőlőhegyen van, a rendezvények megtartására kialakított területen.

4. –

Kopjafa az edelényi Cursilló emlékére

1. Beton alapon kopjafa.

A **Cursillo** a római katolikus egyház egyik jelentős, nemzet- és felekezeti szinten elterjedt megújulási mozgalma. A Cursillo egy Szentháromság hívó kereszténységről szóló háromnapos, intenzív, bentlakásos tanfolyam, ahol bemutatják röviden e keresztény hit alapvető tanítását, és ezen keresztül megismertetik Jézus Krisztus személyét, lelkiségét is. Célja ennek a keresztény hitnek elmélyítése és megújítása. Többek szerint lelkigyakorlat, amelyet Magyarországon a jezsuiták és verbiták szerveznek. A cursillisták egyik legelterjedtebb jelképe a szivárványszínű halacska.

2. A kopjafán lévő felirat:

DE COLORES

„De Colores,
színes,

pompás
az emberi
világ

ha
Krisztusnak él!”

Edelényi
Cursilló
2015

3. A Császa Szőlőhegyen áll, a rendezvények megtartására kialakított területen.

4. A kopjafa készítőjét nem ismerjük.

Kereszt

1. Beton alapon, lekerekített szárvégződésű, beton kereszt, ezüstszí-
nűre festett, öntöttvas corpus.
2. Az alapon lévő tábla felirata: A feliratnak csak a vége olvasható,
mert a betűkből a festék a többi helyen kikopott.

.....
.....
DARMOS SÁNDOR
ÉS NEJE ÉS FIA
MIKUMIK MÁRIA

3. A Borsodi út 53. számú ház előkertjében van.

4. –

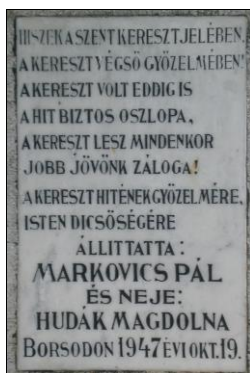

Kereszt

1. Beton alapon, beton, lóhere szárvégződésű, beton kereszt, ezüstszínű, öntöttvas corpus. A keresztet vaskerítés veszi körül.
2. Az alapon lévő fehér márványtábla felirata:

**HISZEK A SZENT KERESZT JELÉBEN,
A KERESZT VÉGSŐ GYŐZELMÉBEN,
A KERESZT VOLT EDDIG IS
A HIT BIZTOS OSZLOPA,
A KERESZT LESZ MINDENKOR
JOB B JÖVÖNK ZÁLOGA!
A KERESZT HITÉNEK GYŐZELMÉRE,
ISTEN DICSŐSÉGÉRE
ÁLLÍTTATTA:
MARKOVICS PÁL
ÉS NEJE
HUDÁK MAGDOLNA
BORSODON 1947 ÉVI OKT. 19.**

3. A borsodi városrész temetőjében van. Borsodi út.
4. –

Dr. Nahaj Balázs Ferenc

Edelény második világháborús hősi halottai és áldozatai a veszteség nyilvántartásokban

Szinte minden településen megtalálható a második világháborús hősi halottak, áldozatok emléktáblája. Így van ez Edelényben is. Az emléktáblákon szereplő katonákról, áldozatokról sokszor már az idősök is csak keveset tudnak. Az emléktáblákon szereplő nevek olvasása során elgondolkodunk-e azon, hogy ezek a katona hősök hol, mikor áldozták életüket a hazáért? Az eseményeket átélők, szemtanúk, családtagok már egyre idősebbek, sokan már nincsenek közöttünk, ahogy múlik az idő, a fiatalabb generációk egyre kevesebbet fognak tudni a hősökről, áldozatokról.

A hősi halottakról, áldozatokról rendelkezésre álló adatok, információk sokszor hiányosak, nem található meg a különféle nyilvántartásokban minden egyes, az emléktáblákon feltüntetett személy sem. Nehezíti továbbá a személyekre történő keresést az is, hogy az adatok több helyen hiányosan, pontatlanul, olykor tévesen kerültek feltüntetésre, rögzítésre az adatbázisokban, melyek változtatás, javítás nélkül kerülnek a következőkben feltüntetésre.

Az emléktáblákon nyolcvannégyszáz név szerepel, az adatbázisokban ugyanakkor harminchat személyre vonatkozóan találhatunk adatokat.

Fentiek alapján az IQSYS-Hadifogoly adatbázisban, a Magyar királyi Görgey Artúr 13. honvéd gyalogezred történetével foglalkozó honlapon, a Hadisir.hu adatbázisában és a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum 2017-ben közzétett adatbázisában szereplő hősi halottakról, áldozatokról fellelhető információk áttekintésével emlékezünk Edelény második világháborús hőseire és áldozataira a következő oldalakon.

Edelény második világháborús hőseiről és áldozatairól fellelhető információk a veszteség nyilvántartásokban, adatbázisokban:

Bodnár István

Azonossági szám: 453070069; rendfokozat: tart. honvéd; csapat-
test: 43/I. zlj.; állománytest: 13/I. zlj.; születési idő: 1907. 11. 30.;
születési hely: Borsod; anyja leánykori neve: Juhász Julianna; iktatá-
si szám: c=745545/22.v.1943.; esemény: beteg; esemény dátuma:
1943. 03. 16.; esemény helye: Dudarkowa; esemény bővebb leírása:
gyomorsav. 19. eü. oszlopnak; hozzátartozó értesítésének dátuma:..
(nincs odaírva – a szerk.)¹

Buckó József

Rendfokozat: honv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő:
Finke, 1901.; anyja neve: Gáspár Mária; veszteség: sérült 1942. X. 6.²

Cziczlavicz János

Rendfokozat: - (nincs adat); alakulat: 13/II. zászlóalj; születési
hely: Edelény; születési év: 1914. 11. 15.; honosság (lakhely): (nincs
adat); veszteségi eset típusa: - (nincs adat); hadszíntér: keleti had-
színtér; helyszíne: (nincs adat); időpontja: (nincs adat); oka: eltűnt a
doni hadműveleti területen 1943. 01. 14-én.³

Cudar László

Születési év: 1921; születési hely: Égerszög; lakóhely: Edelény;
rendfokozat: tizedes; alakulat: 7. tü. oszt.; fogságba esés ideje: 1944.
12. 13.; fogságba esés helye: Miskolc; fogva tartás helye: 2917. hdf.
kórház, Penza; halál ideje: 1945. 03. 15.; eltemetés helye: 2917. hdf.
kórház temetője, Penza 6. sír.⁴

Dobos János

Azonossági szám: 455150023; rendfokozat: tart. honvéd; csapat-
test: 13. II. zlj.; születési idő: 1915. 04. 08.; születési hely: Edelény;
anyja leánykori neve: Tóth Borbála; iktatási szám: c-75593-
22.v.1943; esemény: eltűnt; esemény dátuma: 1943. 01. 15.; ese-

mény bővebb leírása: eltűnt; hozzátartozó értesítésének dátuma: . . (nincs odaírva – a szerk.).⁵

Duzs István

Azonossági szám: 0453.13.0045.; rendfokozat: tart. tiz. c. szkv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Borsod, 1913.; anyja neve: Gadóczy Magdolna; vesztesség: eltűnt 1943. L 14.⁶

Fazekas Béla

Azonossági szám: 0455.20.0034.; rendfokozat: honv.; csapattest: 20. k. ho. hír. szd.; állománytest: VII. hír. zlj.; születési idő: 1920; születési hely: Edelény; anyja leánykori neve: Lete Erzsébet; esemény dátuma: elt. 1943. I. 27.⁷

Azonossági szám: 455200034; rendfokozat: honvéd; csapattest: 20. k. ho. hir. szd.; állománytest: VII. hir. zlj.; születési idő: 1920. 05. 30.; születési hely: Edelény; anyja leánykori neve: Berentés Erzsébet; esemény: eltűnt; esemény dátuma: 1943. 01. 27.; esemény helye: Bisek; esemény bővebb leírása: eltűnt; hozzátartozó értesítésének dátuma: ... (nincs odaírva – a szerk.).⁸

Galkó Ferenc

Rendfokozat: honv.; alakulat: 82. táb. tü. o. 3. ü.; születési hely: Finke; születési év: 1922. 01. 01.; honosság (lakhely): Edelény; vesztességi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: magyarországi hadszíntér, helyszíne: Szekszárd; időpontja: 1944. 10. 20.; oka: lövés.⁹

Rendfokozat: honv.; csapattest: 82/III. tü. üteg; születési idő: 1922; születési hely: Finke; anyja leánykori neve: Juhász Borbála; esemény: meghalt; esemény dátuma: 1944. 10. 20.; esemény helye: Szekszárd; esemény bővebb leírása: lőtt seb az arcon és szemem; hozzátartozó értesítésének dátuma: . . (nincs odaírva – a szerk.).¹⁰

Rendfokozat: honv.; alakulat: 82. táb. tü. o. 3. ü.; születési idő: 1922; születési hely: Finke; lakóhely: Edelény; anyja leánykori neve: Juhász Borbála; halál időpontja: 1944.10.20.; halál helye: Szekszárd; halál oka: lövés; temetés helye: Szekszárd.¹¹

Galkó József

Rendfokozat: t. honv.; alakulat: 43/II. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1906.04.30.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: keleti hadszíntér; helyszíne: Breszt-Litovszk; időpontja: 1943.12.27.; oka: szívlövés.¹²

Galkó József

Garzsik Gusztáv

Rendfokozat: - (nincs adat); alakulat: - (nincs adat); születési hely: Finke; születési év: (nincs adat); honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: magyarországi hadszíntér; helyszíne: (nincs adat); időpontja: 1945.02.01.; oka: (nincs adat).¹⁴

Születési hely: Finke; halál időpontja: 1945.02.hó.; temetés helye: Farád.¹⁵

Gazdik János

Rendfokozat: c. szkv.; alakulat: 13/I. táb. pótlj. 2. szd.; születési hely: Edelény; születési év: 1922.01.01.; honosság (lakhely): Edelény; veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Magyarországi hadszíntér; helyszíne: Szind; időpontja: 1944.09.22.; oka: mellkaslövés.¹⁶

Anyja neve: Szene Erzsébet; születési idő: 1922; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; alakulat: 13/I. táb. pótzlj. 2. szd.; rendfokozat: c. szkv.; halál időpontja: 1944.09.22.; halál helye: Szind; halál oka: mellkaslövés.¹⁷

Görgei Béla

Név, azonossági szám: Förgei Béla 0455.22.0021.; rendfokozat: honv. c. őrv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1922.; anyja neve: Kasza Lidia; vesztéség: eltűnt 1042. xii.¹⁸

Az adatbázisban szereplő Förgei Béla valószínűleg azonos az emléktáblán szereplő Görgei Bélával – a szerk.

Jakab József

Rendfokozat: c. őrv.; alakulat: 13/II. zlj.; születési hely: Borsod; születési év: 1920.03.03.; honosság (lakhely): (nincs adat); vesztéségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: keleti hadszíntér; helyszíne: Perejezsaja; időpontja: 1942.09.29.; oka: aknaszilánk.¹⁹

Dr. Kara Ödön

Apai név: Antal; születési év: 1910; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; rendfokozat: főhadnagy; alakulat: 7. gy. e., I. zlj.; fogságba esés ideje: 1945.05.09.; fogságba esés helye: Graz; fogva tartás helye: 182/4. hdf. táb., Sahti; halál ideje: 1945.11.16.; eltemetés helye: 182/4. hdf. táb. temetője, Sahti 2/36. parcella/sír.²⁰

Káli Ferenc

Rendfokozat: őrv.; alakulat: 13/II. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1911.05.11.; honosság (lakhely): (nincs adat); vesztéségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: keleti hadszíntér; helyszíne: Novij Oszkol; időpontja: 1943.01.22.; oka: nyaklövés.²¹

Anyja neve: Simkó Borbála; születési idő: 1911.05.11.; lakóhely: Edelény; alakulat: 13/II. zlj.; rendfokozat: őrv.; halál időpontja: 1943.01.22.; halál helye: Novij Oszkol; halál oka: nyaklövés; temetés helye: Novij Oszkol.²²

Káli István

Név: Káli István; rendfokozat: honv.; alakulat: 13/I. táb. pótzlj. 2. szd.; születési hely: Edelény; születési év: 1922.01.01.; honosság (lakhely): Edelény; veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: magyarországi hadszíntér; helyszíne: Szind; időpontja: 1944.09.17.; oka: fejsérülés.²³

Kovács István

A különféle adatbázisokban két Kovács István is található, egyikük Edelényben született, míg másikuk Borsodon született és Borsodon is lakott. Mivel további kutatások lennének szükségesek annak megállapítására, hogy melyik Kovács István szerepel az emléktáblán, mindkét személyre vonatkozóan tekintsük át az adatokat:

- Rendfokozat: honv.; alakulat: 13/I. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1921.01.15.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: keleti hadszíntér; helyszíne: Sokolow; időpontja: 1944.06.04.; oka: aknaszilánk.²⁴
Azonossági szám: 0455.21.0008.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1921; anyja neve: Lengyel Róza; veszteség: elesett 1944. VI. 4.²⁵
- Rendfokozat: honv.; alakulat: 10/I. zlj.; születési hely: Borsod; születési év: 1923.01.01.; honosság (lakhely): Borsod; veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: magyarországi hadszíntér; helyszíne: Nagyvárad; időpontja: 1944.09.15.; oka: elvérzett.²⁶
Születési idő: 1923; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; alakulat: 10/I. zlj.; rendfokozat: honv.; halál időpontja: 1944.09.15.; halál helye: Nagyvárad; halál oka: elvérzett; temetés helye: Nagyvárad; sírhely/áttemetés: Rulikovszky tem.²⁷

Kriston László

Rendfokozat: honv.; alakulat: 20. hir. zlj.; születési hely: Borsod; születési év: 1922.09.25.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: keleti hadszíntér; helyszíne: Potok Zloty; időpontja: 1944.06.11.; oka: bombaroncsolás.²⁸
Anyja neve: Kovács Júlia; születési idő: 1922.09.25.; lakóhely: Borsod; alakulat: 20. hir. zlj.; rendfokozat: honv.; halál időpontja:

1944.06.11.; halál helye: Potok Zloty; halál oka: bombaroncsolás; temetés helye: Potok Zloty; sírjel szám: 24481.²⁹

Kun László

Születési év: 1920; születési hely: Edelény; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 62. hdf. táb.; Voronyezs; halál ideje: 1943.03.03.³⁰

Vezetéknév: Kun; keresztnév: Laszlo; születési idő: 1920.01.01.; születési hely: Vengrija, sz. Edelen, obl. Borsod; rang: szoldat; elhalálozás dátuma: 1943.03.03.; fogság helye: 1.62.³¹

Lippay Sándor

Név: Lippai Sándor; apai név: Zsigmond; születési év: 1923; születési hely: Nyíregyháza; lakóhely: Edelény; rendfokozat: honvéd; alakulat: 910. mu. szd.; fogságba esés ideje: 1945.04.01.; fogságba esés helye: Komárom; fogva tartás helye: 327. hdf. táb., Kciny, 5799. hdf. kórház, Novozibkovo/Breszt; halál ideje: 1946.04.01.; eltemetés helye: 5799. hdf. kórház temetője, Novozibkovo/Breszt 1/20. parcella/sír.³²

Vezetéknév: Lippai; keresztnév: Sandor; apja neve: Zsigmond; születési idő: 1923.01.01.; születési hely: Vengrija, okr. Szobolcs, sz. Nifegyhozo; lakóhely: sz. Edemen, okr. Borsod; rang: szoldat; egység: 910 rabocsij b-n; fogságba esés helye: r-n Komarom; fogságba esés dátuma: 1945.04.01.; elhalálozás dátuma: 1946.04.01.; fogság helye: l. 327, sz.g. 5799; temetés helye: kl. g. 5799 k/m - 1/20.³³

Lukács József

A különféle adatbázisokban két Lukács József is található, egyikük Finkén született, míg másikuk Edelényben született és Edelényben is lakott. Mivel további kutatások lennének szükségesek annak megállapítására, hogy melyik Lukács József szerepel az emléktáblán, mindkét személyre vonatkozóan tekintsük át az adatokat:

- Rendfokozat: c. őrv.; alakulat: 43/III. zlj. gpu. szd.; születési hely: Edelény; születési év: 1914.01.01.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: keleti hadszíntér; helyszíne: Szevszk; időpontja: 1942.05.14.; oka: vese-gyulladás.³⁴

azonossági szám: 0013.14.0049.; rendfokozat: honv. c. őrv.; állománytest: 43/III. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1914.; anyja neve: Marticsák Julianna; vesztesség: meghalt 1942. V. 14.³⁵

Anyja neve: Márticsák Julianna; születési idő: 1914; lakóhely: Edelény; alakulat: 43/III. zlj. gpu. szd.; rendfokozat: c. őrv.; halál időpontja: 1942.05.14.; halál helye: Szevszsk; halál oka: vesegyuladás; temetés helye: Szevszsk.³⁶

- Azonossági szám: 0457.19.0012.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13/II. zlj.; születési hely, idő: Finke, 1919.; anyja neve: Magyar Teréz; vesztesség: sebesülés 1942. VIII 9.³⁷

Malinkó János

Azonossági szám: 0455.14.0065.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13. gye.; születési hely, idő: Edelény, 1914.; anyja neve: Góka Mária; vesztesség: eltűnt 1942. VHL 8.³⁸

Malinkó Pál

Azonossági szám: 0455.19.0051.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13. gye.; születési hely, idő: Edelény, 1919.; anyja neve: Galkó Mária; vesztesség: elt 1943. I. 16.³⁹

Mata János

Név: Matta János; születési év: 1910; születési hely: Edelény; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 62. hdf. táb., Voronyezs; halál ideje: 1943.03.25.⁴⁰

Vezetéknév: Motto; keresztnév: Janos; születési idő: 1910.01.01.; születési hely: Vengrija, sz. Edelin, r-n Borsod; rang: szoldat; elhalálozás dátuma: 1943.03.25.; fogság helye: 1.62.⁴¹

Meltzer Ilona

Apai név: Ferenc; születési év: 1923; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; fogságba esés ideje: 1945.01.23; fogságba esés helye: Borsod; fogva tartás helye: 1223. öá. mu. zlj., Kraszniy Lucs; halál ideje: 1947.04.26.; eltemetés helye: 1223. öá. mu. zlj. temetője, Kraszniy Lucs 3. sír.⁴²

Melher János

Születési év: 1914; születési hely: Edelény; rendfokozat: őrzetető; fogva tartás helye: 62. hdf. táb., Voronyezs; halál ideje: 1943.03.10.⁴³

Azonossági szám: 0455.14.0029.; rendfokozat: honv. c. őrv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1914.; anyja neve: Korbely Eleána; vesztesség: hdf. 1943. L 12.⁴⁴

Azonossági szám: 455140029; rendfokozat: honv. c. őrv.; csapattest: 13. I. zlj.; születési idő: 1914.03.14.; születési hely: Edelény; anyja leánykori neve: Korbely Eleonora; esemény: hadifogságba; esemény dátuma: 1943.01.12.; esemény helye: Markinál; esemény bővebb leírása: fogságba esett; legközelebbi hozzátartozó neve: özv. Melher Imréné; hozzátartozója értesítésének dátuma: 1944.01.25.; hozzátartozója értesítésének tárgya: fogságba.⁴⁵

Mészáros László

Azonossági szám: 455090029; rendfokozat: tart. honv. c. őrv.; csapattest: 13. II. zlj.; születési idő: 1909.03.26.; születési hely: Edelény; megye vagy ország: Borsod; anyja leánykori neve: Szabados Mária; iktatási szám: C.755.913.22.v.1944.; esemény: meghalt; esemény dátuma: 1943.02.15.; esemény bővebb leírása: Edelényi.JB.pk,20076.1953.4. sz. holtányilvánították.; legközelebbi hozzátartozó neve: Mészáros Lászlón; hozzátartozó értesítésének dátuma: 1943.09.21.; hozzátartozója értesítésének tárgya: meghalt.⁴⁶

Pálinkás János

Anyja neve: Vozár Mária; születési idő: 1921.02.09.; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; alakulat: 13/I. táb. pótzlj.; rendfokozat: tiz.; halál időpontja: 1944.09.07.; halál helye: Nyírmező; halál oka: fejlövés; temetés helye: Nyírmező.⁴⁷

Rozman András

Név: Rózman András; apai név: András; születési év: 1905; születési hely: Finke; lakóhely: Finke; fogságba esés ideje: 1945.01.19.; fogságba esés helye: Finke; fogva tartás helye: 1207/1. öá. mu. zlj.; halál ideje: 1945.12.09.; eltemetés helye: 1207. öá. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs.⁴⁸

Slezsák János

Apai név: János; születési év: 1922; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; rendfokozat: honvéd; alakulat: 58. hv. po. zlj.; fogságba esés ideje: 1944.11.22.; fogságba esés helye: Bajánháza; fogva tartás helye: 183. hdf. táb., Boriszov; halál ideje: 1945.04.26.; eltemetés helye: 183. hdf. táb. temetője, Boriszov.⁴⁹

Vezetéknév: Slezsák; keresztnév: Janus; apja neve: Janus; születési idő: 1922.01.01.; születési hely: sz. Borsodmede Edelen, obl. Miskalu; lakóhely: sz. Borsodmede Edelen, obl. Miskalu; rang: szoldat; egység: 58 pogr. b-n; fogságba esés helye: sz. Boja..., Csehszlovakija; fogságba esés dátuma: 1944.11.22.; elhalálozás dátuma: 1945.04.26.; fogság helye: l.183; temetés helye: kl.l.183, 24/13.⁵⁰

Smik István

Név: Smid István; apai név: József; születési év: 1902; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; fogságba esés ideje: 1945.01.07.; fogságba esés helye: Borsod; fogva tartás helye: 110. hdf. táb., Korosztény, 2993. hdf. kórház, Berdicsev/Korosztény; halál ideje: 1947.05.25.; eltemetés helye: 2993. hdf. kórház temetője, Berdicsev/Korosztény 27/17. parcella/sír.⁵¹

Vezetéknév: Smik; keresztnév: Sitvan; apja neve: Iozef; születési idő: 1902.01.01.; születési hely: sz. Borsogy, okr. Borsod; lakóhely: sz. Borsogy, okr. Borsod; fogságba esés helye: sz. Borsogy, okr. Borsogy, Vengrija; fogságba esés dátuma: 1945.01.07.; elhalálozás dátuma: 1947.05.25.; fogság helye: l. 110, g.2993; temetés helye: kl. sz.g. 2993, k/m - 27/17.⁵²

Suszter István

Azonossági szám: 0455.21.0058.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1921.; anyja neve: Szűcs Mária; vesztesség: hdr. 1944. V. 2.⁵³

Turai József

Azonossági szám: 0455090089.; rendfokozat: őrv.; állománytest: 13. gye.; születési hely, idő: Edelény, 1909.; anyja neve: Bárdos Erzsébet; vesztesség: eltűnt 1943. I. 16.⁵⁴

Tuzár József

Név: Tuzar József; apai név: József; születési év: 1899; születési hely: Románia; lakóhely: Edelény; fogságba esés ideje: 1945.01.23.; fogságba esés helye: Edelény; fogva tartás helye: 1208. öá. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1945.05.17.; eltemetés helye: 1208. öá. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs.⁵⁵

Vezetéknév: Tuzar; keresztnév: Iozef; apja neve: Iozef; születési idő: 1899.01.01.; születési hely: Rumínija; lakóhely: d. Edeli, okr. Budapest; fogságba esés helye: d. Edeli, okr. Borsod; fogságba esés dátuma: 1945.01.23.; elhalálozás dátuma: 1945.05.17.; fogság helye: batn 1208; temetés helye: kl. ORB 1208.⁵⁶

Üveges József

Név, azonossági szám: Üveges József, 0455.09.0064.; rendfokozat: tart. honv.; állománytest: 13. gye.; születési hely, idő: Edelény, 1909.; anyja neve: Kovács Zsuzsanna; vesztesség: eltűnt 194. L 16.⁵⁷

Várnai Lajos

Rendfokozat: honv.; alakulat: 442. klg. mu. szd.; születési hely: Finke; születési év: 1901.10.26.; honosság (lakhely): (nincs adat); vesztességi eset típusa: (nincs adat); hadszintér: keleti hadszintér; helyszíne: (nincs adat); időpontja: 1942.01.01.; oka: kivégezték.⁵⁸

Források:

¹ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=M&id=566260> (2018.10.24.)

² <http://www.13.gyalogezred.hu/index3.html> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.13.gyalogezred.hu)

³ <http://www.hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.hadisir.hu)

⁴ Elhurcolva – távol a hazától, Szovjet fogságban raboskodott és ott meghalt magyarok adatbázisa és tárgyi emlékeik, 1941-1955, HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 2017. (továbbiakban: Elhurcolva – távol a hazától)

⁵ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=M&id=570383> (2018.10.24.)

⁶ www.13.gyalogezred.hu

- ⁷ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=M&id=679801>
(2018.10.24.)
- ⁸ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=M&id=235570> (2018.10.24.)
- ⁹ www.hadisir.hu
- ¹⁰ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=M&id=174133> (2018.10.24.)
- ¹¹ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=T&id=37531> (2018.10.24.)
- ¹² www.hadisir.hu
- ¹³ <http://www.hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2018.10.29.)
- ¹⁴ www.hadisir.hu
- ¹⁵ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=T&id=15651> (2018.10.24.)
- ¹⁶ www.hadisir.hu
- ¹⁷ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=T&id=1133> (2018.10.24.)
- ¹⁸ www.13.gyalogezred.hu
- ¹⁹ www.hadisir.hu
- ²⁰ Elhurcolva – távol a hazától
- ²¹ www.hadisir.hu
- ²² <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=K&id=40657> (2018.10.24.)
- ²³ www.hadisir.hu
- ²⁴ www.hadisir.hu
- ²⁵ www.13.gyalogezred.hu
- ²⁶ www.hadisir.hu
- ²⁷ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=T&id=29346> (2018.10.24.)
- ²⁸ www.hadisir.hu
- ²⁹ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=K&id=43106> (2018.10.24.)
- ³⁰ Elhurcolva – távol a hazától
- ³¹ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=201905> (2018.10.24.)
- ³² Elhurcolva – távol a hazától
- ³³ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=48918> (2018.10.24.)
- ³⁴ www.hadisir.hu
- ³⁵ www.13.gyalogezred.hu

- ³⁶ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=K&id=46286> (2018.10.24.)
- ³⁷ www.13.gyalogezred.hu
- ³⁸ www.13.gyalogezred.hu
- ³⁹ www.13.gyalogezred.hu
- ⁴⁰ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁴¹ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=202335> (2018.10.24.)
- ⁴² Elhurcolva – távol a hazától
- ⁴³ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁴⁴ www.13.gyalogezred.hu
- ⁴⁵ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=M&id=215331> (2018.10.24.)
- ⁴⁶ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=OM&id=543009> (2018.10.24.)
- ⁴⁷ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=T&id=29766> (2018.10.24.)
- ⁴⁸ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁴⁹ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵⁰ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=40562> (2018.10.24.)
- ⁵¹ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵² <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=32707> (2018.10.24.)
- ⁵³ www.13.gyalogezred.hu
- ⁵⁴ www.13.gyalogezred.hu
- ⁵⁵ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵⁶ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=34871> (2018.10.24.)
- ⁵⁷ www.13.gyalogezred.hu
- ⁵⁸ www.hadisir.hu

Dr. Nahaj Balázs Ferenc

Edelény, Borsod, Finke szülöttei, lakosai a második világháborús veszteség nyilvántartásokban, adatbázisokban

Edelény második világháborús hőseinek, áldozatainak emléket állító emléktáblákon nyolcvannégy személy neve került feltüntetésre. A különféle második világháborús veszteség nyilvántartásokban, adatbázisokban ugyanakkor – az emléktáblákon nem szereplő – edelényi, borsodi, finkei születésű, lakóhelyű személyek adatai is megtalálhatóak. Az adatbázisokban találhatunk továbbá arra vonatkozóan is adatokat, hogy a második világháború idején Edelény, Borsod, vagy Finke területén kik kerültek hadifogságba.

Fentiek alapján az IQSYS-Hadifogoly adatbázisban, a Magyar királyi Görgey Artúr 13. honvéd gyalogezred történetével foglalkozó honlapon, a Hadisir.hu adatbázisában és a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum 2017-ben közzétett adatbázisában szereplő információk közlésével, és rendszerezésével próbáljuk meg áttekinteni a második világháború Edelényt, Borsodot és Finkét, illetve ezen települések szülötteit, lakóit érintő adatokat.

Az adatok több helyen hiányosan, pontatlanul kerültek feltüntetésre, rögzítésre az adatbázisokban, melyek változtatás, javítás nélkül kerülnek a következő oldalakon közlésre.

I. Edelény, Borsod, Finke szülöttei, lakosai a második világháborús veszteség nyilvántartásokban:

- **Antal Sámuel**: apai név: Sámuel; születési év: 1898; születési hely: Ziliz; lakóhely: Edelény; rendfokozat: honvéd; alakulat: 23. gy. e., eü. részleg; fogságba esés ideje: 1945.04.06.; fogságba esés helye: Budapest; fogva tartás helye: 101. hdf. táb., Vjatka; halál ideje: 1945.10.22.; eltemetés helye: 101. hdf. táb., Vjatka.¹
- **Bajusz Gyula**: apai név: János; születési év: 1911; születési hely: Sátoraljaújhely; lakóhely: Edelény; rendfokozat: honvéd; alakulat: 58. u. szd.; fogságba esés ideje: 1944.04.27.; fogságba

esés helye: Kolomija; fogva tartás helye: Kolomija; halál ideje: 1945.02.19.; eltemetés helye: 123. hdf. táb. temetője, Urjupinszk.²

- **Békési Ferenc:** rendfokozat: honv.; alakulat: 43. gy. e.; születési hely: Edelény; születési év: 1917.12.28.; lonosság (lakhely): - (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Keleti hadszíntér; helyszíne: Kolibelka; időpontja: 1942.12.13.; oka: fejlődés.³

Békési Ferenc: anyja neve: Orvos Lídia; születési idő: 1917.12.28.; lakóhely: Edelény; alakulat: 43. gy. e.; rendfokozat: honv.; halál időpontja: 1942.12.13.; halál helye: Kolibelka; halál oka: fejlődés.⁴

- **Bodván Kálmán:** apai név: József; születési év: 1903; születési hely: Borsod; lakóhely: Vatta; rendfokozat: honvéd; alakulat: III. óa. lgv. tü. ü.; fogságba esés ideje: 1945.01.18.; fogságba esés helye: Budapest; fogva tartás helye: 204. hdf. táb., Asztrahany; halál ideje: 1945.09.13.; eltemetés helye: 204/1. hdf. táb. temetője, Asztrahany 770. sír.⁵

- **Boholy Lajos:** rendfokozat: honv.; alakulat: VII. u. zlj.; születési hely: Borsod; születési év: 1920.02.28.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Keleti hadszíntér; helyszíne: Veszelovka; időpontja: 1943.11.03.; oka: fejlődés.⁶

- **Boros János:** apai név: János; születési év: 1902; születési hely: Miskolc; lakóhely: Borsod; fogságba esés ideje: 1944.12.08.; fogságba esés helye: Miskolc; fogva tartás helye: 144. hdf. táb., 6009. hdf. kórház, Golubovka/Kagyijevka; halál ideje: 1947.01.04.; eltemetés helye: 6009. hdf. kórház temetője, Golubovka/Kagyijevka 43/15. parcella/sír.⁷

- **Csernik József:** születési év: 1911; születési hely: Edelény; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 62. hdf. táb., Voronyezs; halál ideje: 1943.03.29.⁸

- **Csernik József:** azonossági szám: 0455.11.0065.; rendfokozat: honv. c. őrv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1911.; anyja neve: Horváth Mária; veszteség: eltűnt 1943. L 16.⁹

- **Fried Hermann**: születési év: 1917; születési hely: Borsod; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 62. hdf. táb., Voronyezs; halál ideje: 1943.03.01.¹⁰
- **Gábor József**: apai név: Sándor; születési év: 1916; születési hely: Finke; lakóhely: Miskolc; rendfokozat: honvéd; alakulat: 8. ho. 42. gy.e. I. zlj.; fogságba esés ideje: 1944.11.01.; fogságba esés helye: Kecskemét; fogva tartás helye: 108. hdf. táb., Beketovo, 2102. hdf. kórház, Krasznooktyabrszkij/Beketovo; halál ideje: 1945.10.17.; eltemetés helye: 2102. hdf. kórház temetője, Krasznooktyabrszkij/Beketovo 23/4. parcella/sír.¹¹
- **Glenczi Gusztáv**: rendfokozat: honv.; alakulat: 11/I. zlj.; születési hely: Borsod; születési év: 1917.08.17.; honosság (lakhely): (nincs adat); vesztési eset típusa: (nincs adat); hadszintér: Kéleti hadszintér; helyszíne: Bohorodyczyn; időpontja: 1944.07.16.; oka: szilánksérülés.¹²
- **Jezoviczki György**: apai név: István; születési év: 1911; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; rendfokozat: honvéd; alakulat: 13. gy. e.; fogságba esés ideje: 1944.12.29.; fogságba esés helye: Nagyszalonta; fogva tartás helye: 125. hdf. táb., Liszicsanszk, 6011. hdf. kórház, Rubezsnoje/Kagyijevka; halál ideje: 1946.05.29.; eltemetés helye: 6011. hdf. kórház temetője, Rubezsnoje/Kagyijevka 9/4. parcella/sír.¹³
- **Juhász Márton**: apai név: János; születési év: 1906; születési hely: Borsod; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 62. hdf. táb., Voronyezs; halál ideje: 1943.03.01.¹⁴
- **Kachelmann Kúnó**: apai név: Valentin; születési év: 1897; születési hely: Edelény; lakóhely: Tibolddaróc; rendfokozat: főhadnagy; fogságba esés ideje: 1945.05.11.; fogságba esés helye: Sankt Pölten; fogva tartás helye: 287. hdf. táb., Valk; halál ideje: 1946.08.09.; eltemetés helye: 257. hdf. táb. temetője, Magnyitogorszk 2/18. parcella/sír.¹⁵
- **Katona István**: apai név: István; születési év: 1917; születési hely: Edelény; lakóhely: Somoskőújfalu; rendfokozat: őrzetető; alakulat: 24. táb. pótgy. e. vagy 24. óá. zlj., 1. szd. vagy 8. tü. oszt., 1. ü.; fogságba esés ideje: 1944.12.10.; fogságba esés helye: Pécel; fogva tartás helye: 157. hdf. táb., Bogszitogorszk,

1114. hdf. kórház, Szjasz; halál ideje: 1947.12.31.; eltemetés helye: a holttest a Morszki Akadémiára került.¹⁶

- **Kerényi Dezső**: azonossági szám: 0455.16.0038.; rendfokozat: karp. őrm.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Edelény, 1916.; anyja neve: Rybár Mária; veszteség: sérült 1942. Vili. io.¹⁷
- **Kis István**: születési év: 1921; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; rendfokozat: honvéd; alakulat: 11. gy. ho.; fogságba esés ideje: 1944.10.05.; fogságba esés helye: Perecseny; fogva tartás helye: 182. hdf. táb., Sahti; halál ideje: 1945.03.10.; eltemetés helye: 182. hdf. táb. temetője, Sahti.¹⁸
- **Kis István**: születési év: 1912; születési hely: Borsod; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 64. hdf. táb., Morsanszk; halál ideje: 1943.03.01.¹⁹
- **Kola Béla**: apai név: Béla, születési év: 1921; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; rendfokozat: honvéd; alakulat: 13. gy. e.; fogságba esés ideje: 1944.12.20.; fogságba esés helye: Domoszló; fogva tartás helye: 315/4. hdf. táb., Dnyepropetrovszk; halál ideje: 1945.03.29.; eltemetés helye: 315/4. hdf. táb. temetője, Dnyepropetrovszk 1. parcella 13. sír.²⁰
- **Kovács József**; apai név: József; születési év: 1906; születési hely: Berente; lakóhely: Borsod; rendfokozat: honvéd; alakulat: 13. gy. e., III. zlj.; fogságba esés ideje: 1944.10.06.; fogságba esés helye: Körösladány; fogva tartás helye: 5091. hdf. kórház, Cserepovec; halál ideje: 1945.10.10.; eltemetés helye: 5091. hdf. kórház temetője, Cserepovec.²¹
- **Krajnyák János**: rendfokozat: honv.; állománytest: 13/II. zlj.; születési hely, idő: Finke, 1912.; anyja neve: Barázda Mária; veszteség: sebesülés 942. VHL 11.²²
- **Lehocki István**: azonossági szám: 0457.14.0037.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Finke, 1914.; anyja neve: Nagy Mária; veszteség: sebesülés 1942. VIII 3o.²³
- **Lizák Ferenc**: rendfokozat: tiz.; alakulat: 23/I. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1916.02.04.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszintér: Keleti hadszintér; helyszíne: Sztorozsevoje; időpontja: 1942.09.09.; oka: fejlövés.²⁴

- **Marosi József**: apai név: Ernye; születési év: 1920; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; fogságba esés ideje: 1945.02.01.; fogságba esés helye: Szerencs; fogva tartás helye: 1223. öá. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1945.11.19.; eltemetés helye: 1223. öá. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs.²⁵
- **Mátyuska Dezső**: apai név: Károly; születési év: 1914; születési hely: Borsod; lakóhely: Miskolc; fogságba esés ideje: 1945.01.23.; fogságba esés helye: Miskolc; fogva tartás helye: 62/12. hdf. táb., Kijev; 6009. hdf. kórház, Golubovka/Kagyijevka; 62. hdf. táb., Kijev, 3986. hdf. kórház, Odessza; halál ideje: 1950.06.14.; eltemetés helye: 3986. hdf. kórház temetője, Odessza 789. sír.²⁶
- **Nagy József**: apai név: József; születési év: 1907; születési hely: Borsod; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 62. hdf. táb., Voronyezs; halál ideje: 1943.03.18.²⁷
- **Nemes Lajos**; apai név: Lajos; születési év: 1920; születési hely: Cserépfalu; lakóhely: Borsod; rendfokozat: honvéd; alakulat: 7. k. ho., 43. gy. e.; fogságba esés ideje: 1943.01.18.; fogságba esés helye: Kamenyka; fogva tartás helye: 3249. hdf. kórház, Volszkoje; halál ideje: 1943.02.20.; eltemetés helye: 3249. hdf. kórház temetője, Volszkoje.²⁸
- **Németh János**: születési év: 1923; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; rendfokozat: honvéd; alakulat: 9. (táb. pót) ho., 2. e., I. zlj.; fogságba esés ideje: 1944.12.05.; fogságba esés helye: Szörény; fogva tartás helye: 280/19. hdf. táb.; Donyecmedence, 177. hdf. táb., Csernyigov-Csisztyakovo; halál ideje: 1947.12.02.; eltemetés helye: 177/1. hdf. táb. temetője, Csernyigov/Csisztyakovó 4/19. parcella/sír.²⁹
- **Paszuk István**: azonossági szám: 0455.15.044.; rendfokozat: honv.; állománytest: 13. gye.; születési hely, idő: Edelény, 1945. (azonossági száma alapján a születési ideje: 1915 – a szerk.); anyja neve: Tomolya Julianna; vesztesség: eltűnt 1943. i. 16.³⁰
- **Péczeli Ödön**: apai név: Árpád; születési év: 1909; születési hely: Edelény; lakóhely: Balassagyarmat; rendfokozat: honvéd; alakulat: 4. ti. isk.; fogságba esés ideje: 1945.04.25.; fogságba esés helye: Németország; fogva tartás helye: 306/2. hdf. táb.,

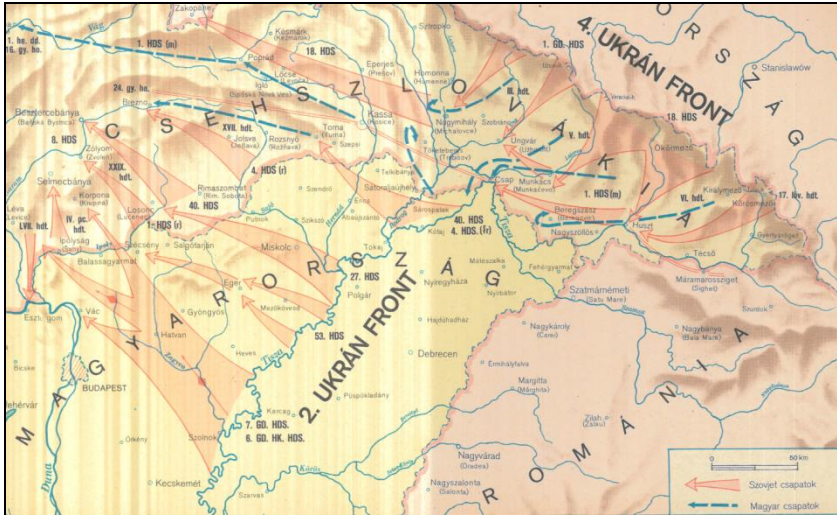
- Sepetovka; halál ideje: 1947.01.02.; eltemetés helye: 306. hdf. táb. temetője, Sepetovka 1/11. parcella/sír.³¹
- **Pejkó János**: születési idő: 1926.03.08.; lakóhely: Edelény; rendfokozat: honv.; halál időpontja. 1944.11.19.; halál helye: Pestimre; halál oka: sebesülés; temetés helye: Kispest.³²
  - **Péter László**: rendfokozat: kmsz.; alakulat: XI/4. kmsz szd.; születési hely: Edelény; születési év: 1920.09.14.; honosság (lakhely): Budapest VII.; veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Magyarországi hadszíntér; helyszíne: Técső; időpontja: 1944.08.31.; oka: vesebaj.³³
  - **Rezes Iozef**: születési idő: 1901.01.01.; születési hely: Vengrija, g. Borsod; lakóhely: sz. Diosdior, g. Borsod; fogságba esés helye: sz. Diosdior, g. Borsod; fogságba esés dátuma: 1945.01.23.; elhalálozás dátuma: 1945.04.21.; fogság helye: bat-n 1206; temetés helye: Donbaszsz, Vorosilovgradszkaja obl., Vorosilovszkij r-n, s. 5 bisz, m – 10, o. z. – FIO.³⁴
  - **Ricz József**: apai név: József; születési év: 1908; születési hely: Edelény; lakóhely: Újtelep; fogságba esés ideje: 1945.01.23.; fogságba esés helye: Takta; fogva tartás helye: 1028. öá. mu. zlj., Makejevka; halál ideje: 1947.02.24.; eltemetés helye: 1028. öá. mu. zlj. temetője, Makejevka 15/299. parcella/sír.³⁵
  - **Sipos János**: azonossági szám: 0457.13.0025.; rendfokozat: tart. honv.; állománytest: 13/I. zlj.; születési hely, idő: Finke, 1913.; anyja neve: Borics Erzsébet; veszteség: eltűnt 1943. L 16.³⁶
  - **Slajfer Katalin**: születési év: 1927; születési hely: Edelény; lakóhely: Edelény; fogságba esés ideje: 1945.01.23.; fogságba esés helye: Temesvár; fogva tartás helye: 1223. öá. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1945.11.17.; eltemetés helye: 1223. öá. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs.³⁷
  - **Szűcs József**: rendfokozat: honv.; alakulat: 21/II. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1912.06.19.; honosság (lakhely): Abaújszántó; veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Magyarországi hadszíntér; helyszíne: Algyő; időpontja: 1944. 10.10.; oka: sebesülés.³⁸

- **Válvi Sándor**: rendfokozat: honv.; alakulat: 2. gk. dd. feld. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1918.11.17.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Magyarországi hadszíntér; helyszíne: Beregszász; időpontja: 1940.09.07.; oka: hastífusz.³⁹
- **Volf János**: rendfokozat: őrv.; alakulat: 25/I. zlj.; születési hely: Edelény; születési év: 1922.04.26.; honosság (lakhely): Edelény; veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Magyarországi hadszíntér; helyszíne: Alsótekeres; időpontja: 1945.02.11.; oka: fejlövés.⁴⁰
- **Wachal Béla**: apai név: Károly; születési év: 1921; születési hely: Borsod; lakóhely: Diósgyőr; fogságba esés ideje: 1945.01.23.; fogságba esés helye: Diósgyőr; fogva tartás helye: 1205. őá. mu. zlj., Krasznij Lucs, 4. szd.; halál ideje: 1945.11.12.; eltemetés helye: 1205. őá. mu. zlj. temetője, Irmino/Kagyijevka.⁴¹
- **Wolf János**: rendfokozat: őrv.; alakulat: 25/I. zlj. 1. szd.; születési hely: Edelény; születési év: 1922.04.20.; honosság (lakhely): (nincs adat); veszteségi eset típusa: (nincs adat); hadszíntér: Magyarországi hadszíntér; helyszíne: Balatonvilágos; időpontja: 1945.02.11.; oka: fejlövés.⁴²

II. Edelény, Borsod, Finke, mint a fogságba esés helyeként feltüntetett település a második világháborús veszteség nyilvántartásokban:

A nyilvántartásokban szereplő adatok közül valószínűleg a legérdekesebb adalékok Edelény, Borsod, és Finke második világháborús történéseivel, a helyi és környékbeli harcokkal kapcsolatosan. Mielőtt a nevekre és a fogságba esés konkrét időpontjaira térnénk, a következő néhány gondolat erejéig tekintsük át a térségben harcoló hadseregeket és hadtesteket.

*Magyarország északi területeinek felszabadítása
1944. november – 1945. január⁴³*

„Az 1. hadsereg arcvonalán a magyar és a német csapatok visszavonulása 1944 decemberétől folyamatossá vált. A szovjet 27. hadsereg Sajó, majd Bódva-völgyi előrenyomulása, valamint az 1. hadsereg V. hadtestének egyes szakaszain elért szovjet és román betörések miatt december 15-én először a Hernád völgyét lezáró, trianoni határhoz közeli Garadna – Vilmány – Regéc – Nagybózsva – Felsőmihályi vonalában műszakilag részben előkészített Róza-állásba vonultak vissza.”⁴⁴

„A Róza-állás a Karola-állás mögött kiépített támpontok rendszere. A Sajó (Rima) – Hernád völgyét zárta le Putnok és Kassa között. A Hernád völgyét Garadna – Vilmány-D – Regéc – Nagybózsva – Felsőmihályi; a Bódva völgyét Edelenynél és a Szögliget – Bódvaszilás; a Sajó völgyét a Bánréve – Serényfalva – Gömörszöllös – Aggtelek terepszakaszon zárta le. 1944. decemberben a 40. szovjet és a 4. román hadsereg a XVII. német és az V. magyar hadtest ellenében lépésről-lépésre tudta magát „átrágni” a Róza-álláson.”⁴⁵

„Vidékünket a 2. Ukrán Front egységei szabadították fel Malinovszkij marsall vezetésével. A Vörös Hadsereg hadműveleteinek eredményeképpen 1944. december 3-án felszabadult Miskolc, 11-én

Boldva, 12-én Sajószentpéter, 13-án Kazincbarcika, Múcsony és Kánó, 14-én a szénbányák: Edelény, Szuhakálló, Sajókaza és Izsófalva-Ormosbánya, 15-én Rudabánya, Kurityán, Felsőnyárad, Szuhogy, Szendrő és Szalonna, 16-án Becskeháza, Alsó- és Felsőtelekes, Zubogy és Felsőkelecsény, 17-én Perkupa, Varbóc, Szögliget és Tornaszentjakab, 18-án a Galyaság falvai: Szőlősardó, Égerszög, Teresztenye, Tornakápolna és Aggtelek, valamint Szin és Bódvaszilás, a Bódva túlsaján pedig Tornaszentandrás és Hidvégardó, 19-én Szinpetri és Jósvalfő, 20-án Trizs, 22-én Bódvarákó, végül 23-án Martonyi, Bódvalenke, Komjáti és Tornanádaska. A karácsonyt már az egész vidék a fasiszta megszállóktól felszabadulva ünnepelhette.”⁴⁶

Fentieket olvasva megállapítható, hogy Edelény 1944. december 14-én „szabadult fel”, a következőkben felsorolt magyar katonák, személyek többé-kevésbé a Róza-állás védelmi harcai során kerülhettek orosz hadifogságba. A fogságba esések dátumaként 1944. szeptember 6. napjától 1945. március 22. napjáig kerültek a nyilvántartásokban időpontok megjelölésre, holott a Róza-állás Edelénynél vívott védelmi harcaira 1944 decemberében került sor.

II.1. Edelény, mint a fogságba esés helyeként megjelölt település:

- fogságba esés ideje: **1945.01.23.:**

Tuzar József, apai név: József; születési év: 1899; születési hely: Románia; lakóhely: Edelény; fogva tartás helye: 1208. öa. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1945.05.17.; eltemetés helye: 1208. öa. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs.⁴⁷

Tuzar Iozef, apja neve: Iozef; születési idő: 1899.01.01.; születési hely: Rumínija; lakóhely: d. Edeli, okr. Budapest; fogságba esés helye: d. Edeli, okr. Borsod; elhalálozás dátuma: 1945.05. 17.; fogság helye: bat-n 1208; temetés helye: kl. ORB 1208.⁴⁸

Tuzar József neve szerepel Edelény második világháborús hősi halottainak és áldozatainak emléktábláján.

II.2. Borsod, mint a fogságba és helyeként megjelölt település:

- fogságba esés ideje: **1944.09.06.:**
Vincze János, apai név: József; születési év: 1917, születési hely: Borsodgészti; lakóhely: Miskolc; rendfokozat: honvéd; alakulat: 101. hír. e.; fogva tartás helye: 315/4. hdf. táb., Dnyepropetrovszk; halál ideje: 1945.04.10.; eltemetés helye: 315. hdf. táb. temetője, Dnyepropetrovszk 2. parcella.⁴⁹
- fogságba esés ideje: **1944.10.07.:**
Kóka János, apai név: János; születési év: 1905; születési hely: Andornak; lakóhely: Andornak; rendfokozat: honvéd; fogva tartás helye: 242/4. hdf. táb., Gorlovka; halál ideje: 1945.05.09.; eltemetés helye: 242/4. hdf. táb. temetője, Nyikitovka/Gorlovka 3/4. parcella/sír.⁵⁰
- fogságba esés ideje: **1944.10.11.:**
Kriják István, apai név: János; születési év: 1920; születési hely: Karcag; lakóhely: Karcag; rendfokozat: honvéd, alakulat: IX. u. zlj., 2. szd.; fogva tartás helye: 182. hdf. táb., Sahti; halál ideje: 1945.07.06.; eltemetés helye: 182. hdf. táb. temetője, Sahti 19. parcella 21. sír.⁵¹
- fogságba esés ideje: **1944.10.14.:**
Fekete Pál, apai név: Lajos; születési év: 1916; születési hely: Hosszúmező; lakóhely: Debrecen; rendfokozat: honvéd; alakulat: 102. u. zlj., 2. szd.; fogva tartás helye: 182/8. hdf. táb., Sahti; halál ideje: 1945.05.01.; eltemetés helye: 182/8. hdf. táb. temetője, Sahti 17/21. parcella/sír.⁵²
- fogságba esés ideje: **1944.11.06.:**
Szakács Imre, apai név: Márton; születési év: 1910; születési hely: Tiszanána; lakóhely: Tiszanána; rendfokozat: honvéd; alakulat: 10. hu. e. 5. hu. szd.; fogva tartás helye: 315. hdf. táb., 5905. hdf. kórház, Dnyepropetrovszk; halál ideje: 1945.11.04.; eltemetés helye: 5905. hdf. kórház temetője, Dnyepropetrovszk 7/12. parcella/sír.⁵³
- fogságba esés ideje: **1944.11.16.:**
Tófalvi Dávid, születési év: 1922; születési hely: Kápolnásfalu; lakóhely: Kápolnásfalu; rendfokozat: honvéd; alakulat: 62. po.

oszt.; fogva tartás helye: 144/15. hdf. táb., Kagyijevka; halál ideje: 1945.05.22.; eltemetés helye: 144/15. hdf. táb. temetője, Kagyijevka 13. parcella 11. sír.⁵⁴

- fogságba esés ideje: **1944.11.29.:**

Lénárt István, apai név: Mihály; születési év: 1903; születési hely: Nagykálló; lakóhely: Felsőzsolca; rendfokozat: honvéd; alakulat: 5. gk. löv. zlj.; fogva tartás helye: 242/3. hdf. táb., Gorlovka; halál ideje: 1945.04.01.; eltemetés helye: 242/3. hdf. táb. temetője, Gorlovka 1/13. parcella/sír.⁵⁵

Péter Dénes, apai név: Péter; születési év: 1924; születési hely: Máriafölde; lakóhely: Máriafölde; rendfokozat: őrző; alakulat: 14. tü. oszt.; fogva tartás helye: 315/4. hdf. táb., Dnyepetrovcsk; halál ideje: 1945.06.24.; eltemetés helye: 315/1. hdf. táb. temetője, Dnyepetrovcsk.⁵⁶

- fogságba esés ideje: **1944.12.02.:**

Gonda Géza, apai név: Imre; születési év: 1919; születési hely: Harsány; lakóhely: Harsány; rendfokozat: honvéd; alakulat: 7. gy. ho., 12. gy. e., 2. gy. szd.; fogva tartás helye: 315. hdf. táb., 5905. hdf. kórház, Dnyepetrovcsk; halál ideje: 1945.11.23.; eltemetés helye: 5905. hdf. kórház temetője, Dnyepetrovcsk 8/10. parcella/sír.⁵⁷

- fogságba esés ideje: **1944.12.03.:**

Nagy János, apai név: János; születési év: 1914; születési hely: Kiskunhalas; lakóhely: Kiskunhalas; rendfokozat: honvéd; alakulat: 5. gy. ho., 20. gy. e.; fogva tartás helye: 242/3. hdf. táb., Gorlovka; halál ideje: 1945.03.28.; eltemetés helye: 242. hdf. táb. temetője, Gorlovka 1. parcella 7. sír.⁵⁸

- fogságba esés ideje: **1944.12.04.:**

Káposztás József, apai név: József; születési év: 1913; születési hely: Sarkadkeresztúr; lakóhely: Okány; rendfokozat: szakaszvezető; fogva tartás helye: 315/4. hdf. táb., Dnyepetrovcsk; halál ideje: 1945.04.24.; eltemetés helye: 315. hdf. táb. temetője, Dnyepetrovcsk 3/14. parcella/sír.⁵⁹

Tóth István, apai név: István; születési év: 1905; születési hely: Göncruszka; lakóhely: Göncruszka; rendfokozat: honvéd; alakulat: 8. ho. 51. zlj. 2. szd.; fogva tartás helye: 144. hdf. táb., Ka-

gyijevka; halál ideje: 1945.04.16.; eltemetés helye: 144. hdf. táb. temetője, Kagyijevka 6. parcella 17. sír.⁶⁰

- fogságba esés ideje: **1944.12.06.:**

Horovicz László, apai név: Pál; születési év: 1922; születési hely: Markaz; lakóhely: Markaz; rendfokozat: honvéd; alakulat: 7. ho., 7. feld. zlj., pc. gk. szd.; fogva tartás helye: 242/3. hdf. táb., Gorlovka; halál ideje: 1945.09.22.; eltemetés helye: 242/3. hdf. táb. temetője, Rumjancev bánya/Gorlovka 3. parcella 15. sír.⁶¹

- fogságba esés ideje: **1944.12.19.:**

Szegedi Aladár, apai név: István; születési év: 1920; születési hely: Királd; lakóhely: Királd, rendfokozat: tizedes; alakulat: 8. ho., 8. feld. zlj., pc. gk. szd.; fogva tartás helye: 256/7. hdf. táb., Krasznij Lucs, 5927. hdf. kórház, Szverdlovka/Kagyijevka; halál ideje: 1946.03.27.; eltemetés helye: 5927. hdf. kórház temetője, Szverdlovka/Kagyijevka 18/23. parcella/sír.⁶²

- fogságba esés ideje: **1944.12.21.:**

Mészáros István, apai név: István; születési év: 1920; születési hely: Szegvár; lakóhely: Szegvár; rendfokozat: honvéd; alakulat: 5. gy. ho., 5. gy. e.; fogva tartás helye: 125. hdf. táb., Liszi-csanszk, 6011. hdf. kórház, Rubezsnoje/Kagyijevka, Kagyijevka, 5929. hdf. kórház, Kagyijevka; halál ideje: 1946.12.24.; eltemetés helye: 5929. hdf. kórház temetője, Kagyijevka 11/15. parcella/sír.⁶³

- fogságba esés ideje: **1945.01.07.:**

Smid István, apai név: József; születési év: 1902; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; fogságba esés ideje: 1945.01.07.; fogságba esés helye: Borsod; fogva tartás helye: 110. hdf. táb., Korosztény, 2993. hdf. kórház, Berdicsev/Korosztény; halál ideje: 1947.05.25.; eltemetés helye: 2993. hdf. kórház temetője, Berdicsev/Korosztény 27/17. parcella/sír.⁶⁴

Vezetéknév: Smik; keresztnév: Sitvan; apja neve: Iozef; születési idő: 1902.01.01.; születési hely: sz. Borsogy, okr. Borsod; lakóhely: sz. Borsogy, okr. Borsod; fogságba esés helye: sz. Borsogy, okr. Borsogy, Vengrija; fogságba esés dátuma: 1945.01.07.; elhalálozás dátuma: 1947.05.25.; fogság helye: l. 110, g.2993; temetés helye: kl. sz.g. 2993, k/m - 27/17.⁶⁵

Smik István neve szerepel Edelény második világháborús hősi halottainak és áldozatainak emléktábláján.

- fogságba esés ideje: **1945.01.18.:**

Lökös Lajos, apai név: Lajos; születési év: 1909; születési hely: Sajószentpéter; lakóhely: Sajószentpéter; rendfokozat: altiszt; alakulat: 19. gy. e.; fogva tartás helye: 144. hdf. táb., 5929. hdf. kórház, Kagyijevka; halál ideje: 1947.03.06.; eltemetés helye: 5929. hdf. kórház temetője, Kagyijevka 15/7. parcella/sír.⁶⁶

- fogságba esés ideje: **1945.01.23.:**

Leer Ferenc, születési év: 1927; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; fogva tartás helye: 1206. öá. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1945.05.20.; eltemetés helye: Vorosilovgrádi terület.⁶⁷

Vince Vince, születési év: 1901; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; fogva tartás helye: 1206. öá. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1945.05.19.; eltemetés helye: 5 bisz bána temetője, Donbasz (Vorosilovgrádi terület).⁶⁸

Meltzer Ilona, apai név: Ferenc; születési év: 1923; születési hely: Borsod; lakóhely: Borsod; fogva tartás helye: 1223. öá. mu. zlj., Krasznij Lucs; halál ideje: 1947.04.26.; eltemetés helye: 1223. öá. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs 3. sír.⁶⁹

Meltzer Ilona neve szerepel Edelény második világháborús hősi halottainak és áldozatainak emléktábláján.

- fogságba esés ideje: **1945.03.22.:**

Bálint István, apai név: József; születési év: 1909; születési hely: Galvács; lakóhely: Felsőtelekes; rendfokozat: honvéd; alakulat: 7. gy. ho. törzs; fogva tartás helye: 280/3. hdf. táb., Donyec-medence; halál ideje: 1947.06.15.; eltemetés helye: 280/4. hdf. táb. temetője, Honzsonkovo 10/23. parcella/sír.⁷⁰

- fogságba esés ideje: **1945.:**

Heicenreder Katalin, apai név: Henrik; születési év: 1922; születési hely: Varsád; lakóhely: Varsád; fogva tartás helye: 1026. öá. mu. zlj., Sznyezyanszk/ Makejevka, 6. szd.; halál ideje: 1945.08.02.; eltemetés helye: 1026/6. öá. mu. zlj. temetője, 32 Bisz bánya/Novij-Donbasz.⁷¹

II. 3. Finke, mint a fogságba esés helyeként megjelölt település:

- fogságba esés ideje: **1945.01.19.:**

Rózman András, apai név: András; születési év: 1905; születési hely: Finke; lakóhely: Finke; fogva tartás helye: 1207/1. öá. mu. zlj.; halál ideje: 1945.12.09.; eltemetés helye: 1207. öá. mu. zlj. temetője, Krasznij Lucs.⁷²

Rozman András neve szerepel Edelény második világháborús hősi halottainak és áldozatainak emléktábláján.

Forrás:

¹ Elhurcolva – távol a hazától, Szovjet fogságban raboskodott és ott meghalt magyarok adatbázisa és tárgyi emlékeik, 1941-1955, HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, 2017. (továbbiakban: Elhurcolva – távol a hazától)

² Elhurcolva – távol a hazától

³ <http://www.hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.hadisir.hu)

⁴ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=K&id=50022> (2018.10.24.)

⁵ Elhurcolva – távol a hazától

⁶ www.hadisir.hu

⁷ Elhurcolva – távol a hazától

⁸ Elhurcolva – távol a hazától

⁹ www.13.gyalogezred.hu

¹⁰ Elhurcolva – távol a hazától

¹¹ Elhurcolva – távol a hazától

¹² www.hadisir.hu

¹³ Elhurcolva – távol a hazától

¹⁴ Elhurcolva – távol a hazától

¹⁵ Elhurcolva – távol a hazától

¹⁶ Elhurcolva – távol a hazától

¹⁷ <http://www.13.gyalogezred.hu/index3.html> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.13.gyalogezred.hu)

¹⁸ Elhurcolva – távol a hazától

¹⁹ Elhurcolva – távol a hazától

²⁰ Elhurcolva – távol a hazától

²¹ Elhurcolva – távol a hazától

²² www.13.gyalogezred.hu

²³ www.13.gyalogezred.hu

- ²⁴ www.hadisir.hu
- ²⁵ Elhurcolva – távol a hazától
- ²⁶ Elhurcolva – távol a hazától
- ²⁷ Elhurcolva – távol a hazától
- ²⁸ Elhurcolva – távol a hazától
- ²⁹ Elhurcolva – távol a hazától
- ³⁰ www.13.gyalogezred.hu
- ³¹ Elhurcolva – távol a hazától
- ³² <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=T&id=22203>
(2018.10.24.)
- ³³ www.hadisir.hu
- ³⁴ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=56545> (2018.10.24.)
- ³⁵ Elhurcolva – távol a hazától
- ³⁶ www.13.gyalogezred.hu
- ³⁷ Elhurcolva – távol a hazától
- ³⁸ <http://www.hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.hadisir.hu)
- ³⁹ <http://www.hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.hadisir.hu)
- ⁴⁰ <http://www.hadisir.hu/hadisir-nyilvantarto> (2018.10.23.) (továbbiakban: www.hadisir.hu)
- ⁴¹ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁴² www.hadisir.hu
- ⁴³ Magyarország Hadtörténete, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Liptai Ervin, Zrínyi Katonai Kiadó, 1985, II. kötet, 408-409. oldalak közötti térkép.
- ⁴⁴ Forrás: http://www.hadakutjan.hu/tortenetek_visszavonulas.php (2016.04.02.).
- ⁴⁵ Forrás: http://multunk-portal.hu/html/jobb_menu/vedelmi%20rendszerek.html#roza (2016.04.02.).
- ⁴⁶ A Bódvaszilasi-medence 700 éves története, Dénes György, Herman Ottó Múzeum, Miskolc, 1983, 132-133. oldal.
- ⁴⁷ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁴⁸ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=34871> (2018.10.24.)
- ⁴⁹ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵⁰ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵¹ Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵² Elhurcolva – távol a hazától
- ⁵³ Elhurcolva – távol a hazától

- ⁵⁴ Elhurcolva – távol a hazától
⁵⁵ Elhurcolva – távol a hazától
⁵⁶ Elhurcolva – távol a hazától
⁵⁷ Elhurcolva – távol a hazától
⁵⁸ Elhurcolva – távol a hazától
⁵⁹ Elhurcolva – távol a hazától
⁶⁰ Elhurcolva – távol a hazától
⁶¹ Elhurcolva – távol a hazától
⁶² Elhurcolva – távol a hazától
⁶³ Elhurcolva – távol a hazától
⁶⁴ Elhurcolva – távol a hazától
⁶⁵ <http://www.hadifogoly.hu/web/hadifogoly/searchdetails?table=O&id=32707> (2018.10.24.)
⁶⁶ Elhurcolva – távol a hazától
⁶⁷ Elhurcolva – távol a hazától
⁶⁸ Elhurcolva – távol a hazától
⁶⁹ Elhurcolva – távol a hazától
⁷⁰ Elhurcolva – távol a hazától
⁷¹ Elhurcolva – távol a hazától
⁷² Elhurcolva – távol a hazától

(A szerkesztő megjegyzése: Dr. Nahaj Balázs Ferenc két írásánál a rövidítések feloldásától eltekintettünk, mert részben túlzottan növelné az írások terjedelmét, másik ok pedig, hogy katonai műszavakról van szó, melyek meghaladják ilyen irányú ismereteinket.

Ezúton mondunk köszönetet a szerzőnek, hogy írásait rendelkezésünkre bocsátotta.)

A szerkesztő utószava

Aggtelek község önkormányzata 2017-ben jelentette meg **dr. Nahaj Balázs Ferenc** *Aggtelek és a világháborúk: Hősök, katonák, mindennapok* című könyvet. E könyv készítése során végzett kutatás kapcsán került a szerző birtokába számtalan adat a környék településeivel kapcsolatban a második világháború emberi veszteségeiről. A szerző a szomszéd település, Jósvalfő világháborúkkal kapcsolatos könyvén dolgozik, melyet nagy érdeklődéssel várunk, hisz az Aggtelekről szóló könyve is rendkívül érdekes és értékes adattal.

Az edelényi második világháborús emléktáblákon 84 név szerepel a Hősök terén álló hősi emlékművön. Nahaj Balázs Ferenc második írásában még 41, Edelény, Borsod, Finke községhez kötődő személyt talált a veszteség nyilvántartásokban, akik közül többnek szerepelnie kell az emlékművön. Talán azoknak is, akiknél a lakóhelyre vonatkozó adat hiányzik, hisz a három község valamelyike is lehetett a lakóhelyük halálukkor.

Az alábbiakban két táblázatot állítottam össze Nahaj Balázs Ferenc második írása alapján. Az első azokat a neveket tartalmazza, akiknek a szerepeltetése **biztos** az emlékművön, míg a második, a hiányos adat miatt **feltételezi**, hogy szerepelniük kell az emlékművön.

A biztos nevek

Sorsz.	Név	Születési hely	Lakóhely
1.	Antal Sámuel	Ziliz	Edelény
2.	Bajusz Gyula	Sátorajjáújhely	Edelény
3.	Boros János	Miskolc	Borsod
4.	Jezoviczki György	Borsod	Borsod
5.	Kis István	Borsod	Borsod
6.	Kola Béla	Borsod	Borsod
7.	Kovács József	Berente	Borsod
8.	Marosi József	Edelény	Edelény
9.	Nemes Lajos	Cserépfalu	Borsod
10.	Németh János	Edelény	Edelény
11.	Pejkó János	nincs adat	Edelény
12.	Rezes Jozef	Borsod	Borsod
13.	Slajfer Katalin	Edelény	Edelény
14.	Volf János	Edelény	Edelény

A feltételes nevek

Sorsz.	Név	Születési hely	Lakóhely
1.	Békési Ferenc	Edelény	nincs adat
2.	Boholy Lajos	Borsod	nincs adat
3.	Csernics József	Edelény	nincs adat
4.	Csernik József	Edelény	nincs adat
5.	Fried Hermann	Borsod	nincs adat
6.	Glenczi Gusztáv	Borsod	nincs adat
7.	Juhász Márton	Borsod	nincs adat
8.	Kerényi Dezső	Edelény	nincs adat
9.	Kis István	Borsod	nincs adat
10.	Krajnyák János	Finke	nincs adat
11.	Lehocki István	Finke	nincs adat
12.	Lizák Ferenc	Edelény	nincs adat
13.	Nagy József	Borsod	nincs adat
14.	Paszuk István	Edelény	nincs adat
15.	Sipos János	Finke	nincs adat
16.	Vályi Sándor	Edelény	nincs adat
17.	Wolf János	Edelény	nincs adat

Amint látjuk a nyilvántartásokból előkerült még 14 név, akiknek biztosan ott a helyük az emlékművön, valamint olyan 17 személy neve, akik szintén felkerülhetnek az emlékműre, így újabb 31 névvel bővült a második világháborúban elesettek listája. Az emlékművön szereplő 84 névvel együtt így már 115 fő második világháborús áldozata van a három községből létrejött városnak. (Hadobás Pál, szerk.)

Bónizs Róbert

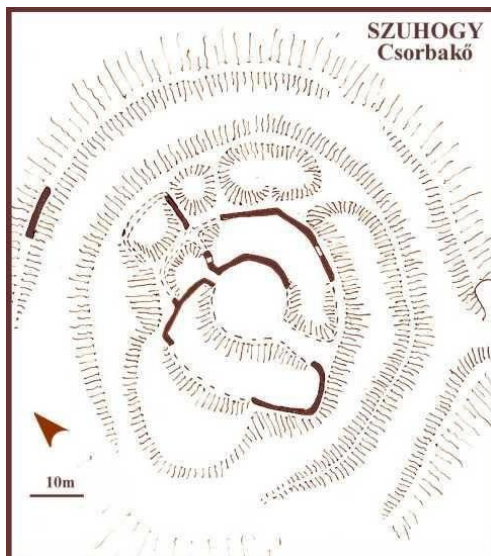
Csorbakő vára

– Ejtessék pár szó az Csorbakő váráról...

A Ládi korszak

Volt vala hajdanán, IV. Béla királyunk uralkodása idején egy bizonyos Tekesnek nevezett familia, kik Borsod vármegye északi peremén, és Torna vármegye déli felén igazgatták birtokaikat. Eme család egyik ágának sarjai – nevezetesen a Ládiak – az Úr 1268. esztendejében Tódor fia Pós mester szuhogyi rokonaitól 2 márkáért megvásárolták azok négy ekealjnyi birtokát, ahol későbben – pontosan nem tudni, valamikor a XIII-XIV. század fordulóján – erődítményt építettek. A kisvár Szuhogy településtől északkeletre, úgy két kilométernyire, a Rudabányai-hegységhez tartozó Nagy-hegy északkeleti gerincének végére emeltetett, és Ládi Csorba Miklósról – a „Csorba” valószínűleg szerzett sérülésre utaló jelző, nem pedig len valódi családnév – neveztetett el. Miklós úr tehetős középnemesi voltára bizonyosságul szolgál, hogy tizenkilencedikként szerepel neve ama 1311-ben lejegyzett túsztán, melyben az agyonvert Aba Amadé nádor özvegye – fiainak szabadulásáért cserébe – negyvenhat familiárisát ajánlotta fel Kassa városának.

A vár – mely valószínűsíthetően a Szendrőt Pelsőccel összekötő kereskedelmi út ellenőrzésének, vigyázásának szándékával épült – kezdetben csupán egy szabálytalan trapéz alaprajzú lakótorony lehetett, amelynek előtte a védők szálláshelyeit óvó négyszögletes fallal körülhatárolt udvar terebélyesedett. Mivel legkönnyebben a gerinc irányából lett volna bevehető, arra kereszben sáncsorok emeltettek, a sáncok elé pedig árkok húzattak, amelyek némelyike még most is ki-vehető. A várhegy északkeleti lábánál ásott téglalap alakú tó terült el, amely halai a helyőrség ellátmány-kiegészítését szolgálhatták.

Csorbakő alaprajza

A jóemlékezetű Csorba Miklós úr elhunytja után örökösei esztendőről esztendőre súlyosbodó anyagi gondokkal küszködtek, amelyről nem is egy okleveles forrás tanúskodik. Mind több birtokukat kényszerültek zálogba adni, és bár szuhogyi uradalmukhoz ragaszkodtak, arra már nem volt elég fedezetük, hogy atyjuk várának állapotját megóvják. Mire végtére Perényi András 1351-ben megvásárolta tőlük a szóban forgó birtokot – a királyi engedélyköteles erődítmény léte miatt vételárként a jelentősnek mondható 200 márkában állapodtanak meg –, a vár bizony erősen lepusztulhatott, tán lakhatatlan is volt már.

A Perényi korszak

Mikoron Perényi András úr 1374-ben jobblétre szenderült, a birtokot testvére, Péter örökölte, kinek áldásos cselekedetei révén famíliája a felemelkedés útjára lépett. Péter úr békerült Zsigmond király kíséretébe, és elébb regéci, majd későbbben diósgyőri várnaggyá lett, amely utóbbi tisztség egyúttal öt vármegye ispánságát is jelentette. Kitarató hűsége jutalmául 1384-ben megkapta az uralkodótól a füzéri

várat, majd 1387-ben övé lett későbbeni törzsbirtoka, Terebes vára is. Miklósnak nevezett elsőszülött fia – hogy az ország egyazon fértályára gyűljenek a család javai – a délvidéki Perényi-birtokokat a Zemplén vármegyei Újhely és Patak városaira, meg az azok közötti várra cserélte el. Mindeközben az ifjabbik sarj, Imre úrfi sem tétlenkedett – elsőbben a királyné apródjává, aztán királyi pohárnokmesterré lett, majd megörökölte bátyja abaúji ispánságát, melyet az idő múltával borsodi ispáni, és diósgyőri várnagyi címmel is tetézt. Miután az Úr megtestesülésének 1403. esztendejében Patak közelében legyőzte a hűtelen Debrői Istvánt, királyi engedélyt kért a Csorbakői vár újjáépítésére, főúri rezidenciává alakítására, amit a vár szomszédságában elterülő jelentős birtokokkal egyetemben meg is kapott – imígyen Suhogy után Ormos, Nyárad, Tövisses, és Kelesény falvak is Csorbakő fennhatósága alá kerültek.

Imrét 1405-ben Zsigmond király kinevezte titkos kancellárjává, amely tisztséget 1418-ban bekövetkezett haláláig viselt. Tehetőségét, nagyvonalúságát, a vidékhez való ragaszkodását jól mutatja, hogy 1408-ban a vár közelében, Újház határában (ma Kurityán) pálos monostort alapított.

A Perényiek időszakában a vár romjaira, a Ládiak udvaros-lakótornyos erősségének alapjaira háromhelyiséges palota épült, melyhez nyugat felől öt méterrel alacsonyabban tizenöt fokú grádics-csal összekötött földszinti helyiségpár csatlakozott. A palota szakadékos keleti oldalánál egy belső udvar került kialakításra – annak keleti falai jelenleg a legépebbek. A palota és a belső udvar alkotta magot dél és kelet felől egy L-alakú falsoros védelmében lehetett megközelíteni.

A palota északkeleti falára merőlegest egy széles rekesztőfal lelhető fel, amely a külső várfalba csatlakozott. Ezen rekesztőfalban minden bizonnyal egy belső kapu alakított ki, amely szükség esetén a katonák lezárhattak, így tévén védettebbé a belsővárat. Sajna a vastag törmelékréteg végett a kapu helye nem azonosítható be – ám bizonyosságul szolgál valahavolt létére, hogy a belső udvar fala az említett helyütt megtörvén egy kiszögellést alkot.

A belsővárat az északi alacsonyabb oldalon külsővár védte, amelynek északkeleti sarkába érkezett a ma is nyomon követhető középkori mélyút. Az út balra fordulva – a belső kapun áthaladva – csigavo-

nalban vezet fel a belsővár helyiségei felé. A külsővár fogadta magába a gazdasági helyiségeket és a védők szálláshelyeit, amelyek a palotától északra épültek – legalábbis erre enged következtetni a resztoftfal északi oldalából kiinduló falcsonk, meg az annak folytatásaként azonosítható földsánc.

A palota alapjai viszonylag épen megmaradtak, ott mind a mai napig felszín feletti falakkal találkozhat az arra barangoló kíváncsi.

A várat Imre úr halála után a kisebbik fia, István – a Sárkányrend tagja, királyi asztalnokmester – öröklötte, kit 1437-ben – atyjához hasonlóan – az újházi pálos szerzetesek helyeztek örökös nyugodalomra monostorukban. A szuhogyi birtok eztán az idősebb Perényi-fiú, János tulajdonlásába került – ám néki esze ágában sem volt Csorbakőért feladni jól megszokott Terebesi székhelyét.

Zavaros idők jártak akkortájt. A Habsburg Albert rövid uralkodását követő polgárháborús időszakban Ulászló és V. László csatlósai szembeszálltak egymással, és a főurak között – amint Perényi János és Pálóczi Simon között is – magánháborúskodás dúlt. Pálóczi megszállta Csorbakőt, túszul ejtette Perényi fiát és lányát – amire válaszul a bosszúra szomjazó Perényi Dédes várát, Patak városát, és Simon uraság sajószentpéteri, pétervásári birtokait foglalta el. Ellenségeskedésük az 1445. évi országgyűlés május 5-ei királyi határozattal zárattott le.

Perényi János uraság halála után a szuhogyi birtokot eleinte fia, István igazgatta. A történeti forrásokból tudható, hogy a XV. század közepétől fogván a husziták közelsége, és a további polgárháborús forrongások miatt erősebbé lett Csorbakő hadászati jelentősége. A belsővár szerkezetében nem történtek alapvető változások, ám a palota elvesztette főúri-szálláshely szerepét, és részt vett a vár védelmében – ezt az ott talált, az adott korszakhoz köthető számos fegyverlelet bizonyítja.

A külsővár északi oldalánál fal- és sáncnyomokat találhat az eltökélt látogató. Eme térséget sajna az egykor itt működtetett kőbánya nagyrészt lepusztította, ám valószínűsíthető, hogy volt vala ottan egy völgy felé kiugró bástya.

A gyakorivá lett harcok végett feltehetőleg folyamatosan erősítették a várat – ilyen hozzátoldott erődítés felszíni nyomai vélhetőek az északkeleti fertályon, továbbá az északi végben egy négyszög alakú

építmény alapzata lelhető, amely elhelyezkedése révén kapuvédő funkciót láthatott el.

Visszatérvén Perényi Istvánhoz, tudnivaló, hogy az ő és a Korona viszonya nem volt mentes az ellentétektől. Hatalmaskodásai végett 1465-ben I. (Hunyadi) Mátyás teljes jószágvesztésre ítélte, amely határozat 66-ban visszavonatot – ám tizenöt esztendővel későbbben végül sor került jelentős uradalmainak elkobzására. 1487-ben utóda, Imre visszakapta a lefoglalt birtokokat a királytól. Ő később II. Ulászló asztalnokmestere, majd 1504-től nádor lett. Családi rezidenciáját elébb – atyjához hasonlóan – Terebesen rendezte be, ahol pálos kolostort alapított, de aztán az 1510-es esztendőben megszerezte magának Siklóst, amelyet talján mesterekkel reneszánsz módijú rezidenciává alakíttatott. Gyakran vissza- visszalátogatott ugyan Terebesre, ám pihenőhelyül a hevesi Debrót és a borsodi Ónodot választotta – az észak-borsodi Csorbakő teljesen kiesett az útvonalából.

Imre nádor halálával Péter nevű fia a török fenyegetettség miatt Siklóst elhagyva északra húzódott, ám az akkorra már csak mellékutakon megközelíthető, erdőségben fekvő Csorbakő szóba sem jöhetett székhelyül. Patakon kezdte meg reneszánsz rezidenciája kiépítését, Csorbakőt csak távoli birtokigazgatási központként tartotta számon.

Péter úr az 1530-as évek második felétől az ország egyik legbefolyásosabb főurává vált, elébb Szapolyai János, majd annak halála után Ferdinánd király oldalára állva. A környékbeli főurak vezetőjüknek tartották, amit az is bizonyít, hogy 1536-ban Szikszón tíz vármegye gyűlése kapitányának kívánta megválasztani.

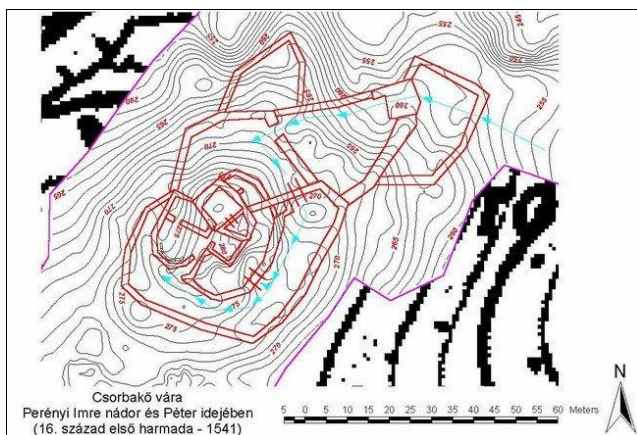
Perényi – felismervén a várvédelem újmódi követelményeit – sorra átalakíttatta várait. Szolgálatában állt az olasz hadmérnök és kőműves, Alessandro Vedani, kinek feljegyzéseiből tudható, hogy dolgozott Patak, Eger, Ónod, Füzér és Terebes váraiban. Források ugyan nem említik, mégis feltételezhető, hogy Péter úr Csorbakőn is végeztetett véle csekélyebb mértékű erődítési munkálatokat. A tűzfegyverek megjelenésével, elterjedésével, fejlődésével a háromszög alakú elővár – és persze annak kaputornya – megvédhetetlenné avult, ezért egy szabálytalan ötszög alaprajzú bástya emeltetett elébe, amelynek alapvonalai földszáncként mind mostanáig fellelhetőek. Eme elővéd-

mű – falainak formájából adódón – már alkalmas lehetett a tűzfegyverek elleni védelemre.

A Bebek korszak

Az 1530-as esztendő alkonyulatán Pelsőczy Bebek Ferenc és Serédy Gáspár hadi célokra 30 000 Ft kölcsönt folyósított az udvarnak, amiért cserébe 1540-41 fordulóján Ferdinánd – Perényit más birtokokkal kárpótolván – Bebek Ferenc úr tulajdonába adta át Csorbakőt – ki röviddel eztán testvérének, Bebek Imre prépostnak juttatta azt...

Szörényi Gábor András: SZUHOGY – CSORBAKŐ VÁRA,
Forrás: <http://www.castrumbene.hu/files/cb%202004-x%20hirlevel%20es%20turavezeto.htm>

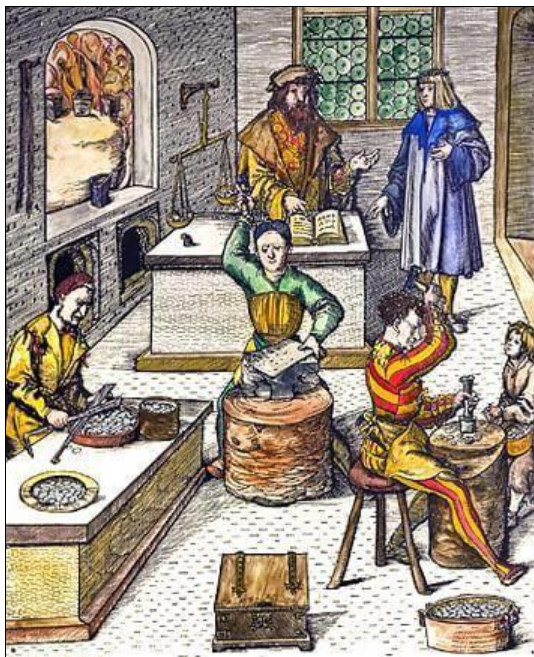
Egy rövid időre feledjük a várat, és az érdekesség kedvéért egy-két mondatban emlékezzünk meg Bebek Ferencről, a Felvidék kapitányáról, Abaúj és Gömör főispánjáról, borsodi nagybirtokosról, pontosabban az ő nem mindennapi köpönyegforgatásairól.

1529-ben még Ferdinánd párti volt, ám egy évvel később már Szapolyai mellé állván fosztogatta, sanyargatta a Felvidéket. 1540-ben ismét Ferdinánd mellé állt – aztán 54-ben Szapolyai János özvegye (Jagellói) Izabella hívéül szegődött, amiért is a király számkivetésre ítélte. Ferenc bosszúból végigdúlta a Szepességet, és oszmán segede-

lemmel megverte a Ferdinánd csapatait. A későbbiekben – újabb pálfordulatot vévén – a szultánt Izabella ellen uszította, magát pedig kinevezte Erdély vajdájának.

1556-ban Izabella hazaárulónak nyilvánította, és megölette. Dicstelen vég.

Történelmi adatokból az is tudható, hogy Bebek közismert pénzhamisító volt – amint öccse, Imre is!

Középkori pénzverő műhely

Budai Ferenc Magyarország polgári históriájára való Lexikonjában imígyen ír Ferenc úrról: „Már 1530. esztendőben gyanúságba ejtette magát Zápolyához való hajlandósága felől, mert a murányi kapitány-nyal, Basó Mátyással tzmborált a rossz pénz verésében, a ki pedig Zápolyától függött. Az ország törvénye szerint minden Márkában nyoltz egész lat ezüstnek kellett lenni, de Basó Murányban, Bebek pedig Krasznahorkán egy Márkába nem tettek többet egy lat ezüst-nél, a többit rézzel pótolták ki, mégis mindenektől azt kívánták, hogy

az ő pénzüket úgy vegyék el, mint finom ezüstöt, és akik ezt nem akarták, azokat fenyegették s kényszerítették. Nyilván kimutatta osztán magát 1532. esztendőben, mert már akkor a mely pénzt veretett, arra Zápolya nevét nyomatta. Többet hordatott össze iminnen-amonnan a falukról s városokról erőszakkal száz harangoknál és azokat mind pénznek verette.”

A Numizmatikai Adattár is közölt egy beszédes 1530. évi adatot: *„Pelsőczi Bebek Ferenc, Gömör megye főispánja meghagyja a tornai bírónak, hogy az ott tartani szokott vásárokon hirdesse ki, hogy mindenki bármilyen pénzt elfogadjon, mert a vonakodókat megbünteti.”*

Ugyancsak az adattár 1530. évre vonatkozó passzusában, a Hain Gáspár-féle löcsei krónikában olvasható: *„István király napján Bebek Ferenc a löcseiekhez írott levelében azzal fenyegetőzött, hogy ha el nem fogadják az ő pénzdarabjait, melyeket igen silány voltuknál fogva mindenütt visszautasítottak, akkor ő majd ötezer törökkel jön a Szepességre és elsőben elpusztítja a városnak minden birtokát. Erről a pénzről pedig mondogatták, hogy egy márkájában alig van 3 lat ezüst, holott 8 latját kellett volna tartalmazni.”*

Visszakanyarodván Csorbakőhöz: az újdonsült tulajdonos, Bebek Imre – II. Lajos titkára, gyulafehérvári nagyprépost – nem élt éppen Istennek tetsző életet. Pap létére megnősült, feleségül vette a krétai származású görög Arbanász Ilonát, ám a király ezért mégsem fosztotta meg prépostságától. A fáma szerint várát duhaj tivornyák helyszínévé tette, és az ő nevéhez fűződik a palotában létesített, hosszú évekig működő pénzhamisító műhely, amelynek létére a régészeti feltárások során feltárt számtalan lelet szolgál bizonyossággal. Bátyja volt az, aki nagyobb méretben üzte a hamisítást Gömörben – neki a főispáni hatalma is segítségére volt a rossz pénz elfogadtatásában – de minden bizonnyal együttműködően intézték ügyeiket, és a szuhogyi egy kistestvér-műhelye lehetett a krasznahorkai verdének. Egy dolog teljesen bizonyos: a világtól eldugott szuhogyi csorbakői várban is egész biztosan verettek hamis dénárok.

Hamis pénzek a csorbakői várromból

A vég kezdete:

Egy, az Úr 1554. évében datált oklevél lejegyzé, hogy Bebek Ferenc parancsára bizonyos Lázár István és Barna Pál – akkori szóhasználatnál élve: „takarták ki” Csorbakőből Bebek Imre özvegyét, majd eztán a vár rudai (rudabányai) bányászokkal leromboltatott, felgyújtatott. (A vár kövein ma is égés nyomait lehet felfedezni.) Bebekné Horvátiba, egy felső-borsodi községbe települt át.

Nem tudni, hogy mi történhetett a családban, nem tudni, hogy miért romboltatott le Csorbakő. Még az is meglehet, hogy a hamispénzverés bizonyítékainak eltüntetése volt az indok. Egyébiránt az ilyenféle rombolás, dúlás, kifosztás, birtokelkobzás nem volt különösebben szokatlan a Bebekeknél.

A csorbakői várra Ferenc úrnak szüksége nem volt, hiszen a sokkalta nagyobb, stratégiailag jelentősebb Szendrő megfelelőbb fészekéül szolgált.

1568. évi oklevelek az elpusztított várat Bebek János – ahogyan az egyik iratban áll; „gonosztevő János” – birtokaként jegyzik. Alája tartoztak a Suhogy, Alsó- és Felsőtelekes, Kelecsény, Felsőnyárad községekben lévő jobbágy- és zsellértelek.

A várról gyakorta említést tesznek históriumok, mint romos, elhagyott-elhagyatott erősségről – mégis egészen az ezerhatszáz éves elejéig csorbakői uradalomról, és a várhoz tartozó falvakról szólnak az oklevelek bejegyzései. A századfordulót követően már csak egy telek neve Csorbakő, a rom Suhogy falu részeként van nyilvántartva.

Feltételezhető, hogy a törökök megjelenésével a környék lakói alkalmasint a falmaradékok közé menekültek, amit bizonyítanak a fel-tárások során előkerült kora újkori kerámialeletek. A várhegyet való-

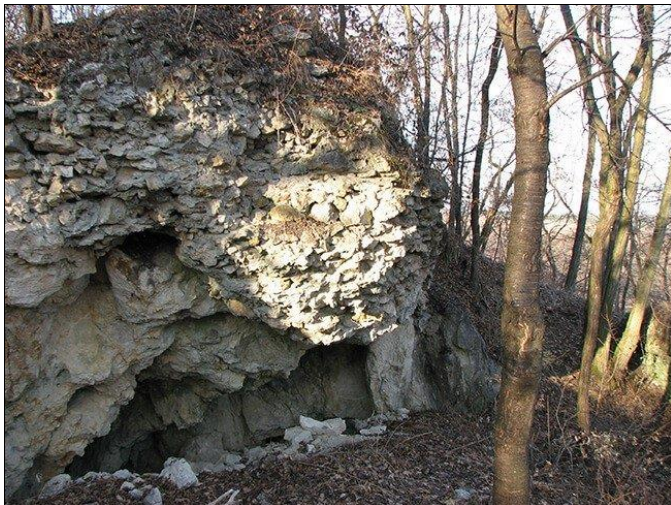
színűleg ekkora már bekebelezte az erdő... és így található mind a mai napig.

Csorbakő romjai I.

Csorbakő romjai II.

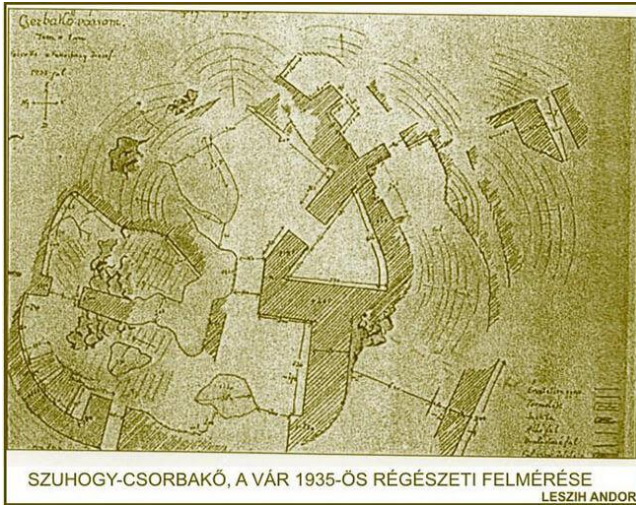

Csorbakő romjai III.

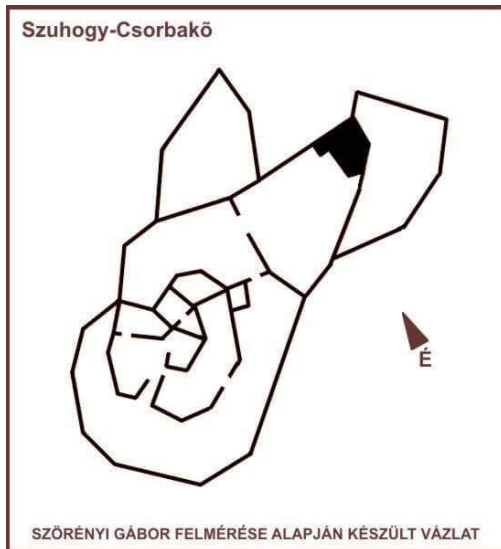
Csorbakő a XX – XXI. században

A várhegy északi oldalán Saád Andor 1928-ban jégkorszaki barlangot tárt fel, ahol is az ásások során gyapjas orrszarvú-, és ősló maradványok kerültek elő, ami után megindultak a belsővárra irányuló, évekig tartó régészeti kutatások is – ekkor kerültek elő ama ezüsttel futtatott rézlapocskák, melyek felkeltették Leszih Andor érdeklődését. Ő ásott kutatóárkokat a vár területén, ő bízta meg Szegeő András szuhogyi cipésmestert a munkálatok irányításával.

A belső vár 1935-re alaposan feltáratott, elkészült alaprajza, de sajnálatosan a feltárás menetéről részletes, alapos jegyzetek nem készültek.

A vár 1935-ös régészeti felmérése

Szörényi Gábor felmérése alapján készült vázlat

Leszih 1941-ben a Numizmatikai Szemlében cikket adott közre a vár Bebek-korszakáról, a pénzhamisításban játszott szerepéről.

Mind az azonosított, mind a feldolgozatlan leletek a miskolci Herman Ottó Múzeumba kerültek.

Szörényi Gábor András 2002-ben folytatta a felszíni kutatást a vár geodéziai felméréseivel, történeti feldolgozásával és a korábbi leletek elemzésével. Elkészítette a vár elvi rekonstrukcióját, és előkészítette a későbbi régészeti kutatásokat.

Jegyzet

Engedtessek meg, Tisztelt Olvasó, hogy zárásként lejegyezzem a várral kapcsolatos személyes élményeimet.

Tíz esztendeje annak, hogy a véletlennek köszönhetően elvetődtem Csorbakőhöz, amely bár közel van lakóhelyemhez, mégsem bírtam tudomással létezéséről. Úgy esett a dolog, hogy a hajdani rudabányai vasércbánya helyén keletkezett festői szépségű tónál túráztam, mely a maga hatvan méterével kies hazánk legmélyebb állóvíze. Különleges környezet, türkiz-szín vízfelszín, szakadékok, kőgörgetegek, ódon bányajárat-boltívek... minden természetbarátnak jó szívvel ajánlom felkeresését, felejthetetlen élményt nyújt! Egy hirtelen ötlettől vezérelve – kíváncsiságomnak engedve – nekivágtam a tó mellett vezető, autóforgalomtól elzárt ipari betoncsíknak, mely aztán Alsótelekes és Szuhogy között találkozott az országúttal. Gondoltam; – Ha már eddig eljöttem, békutyagolok én Szuhogyra, hogy meglocsolgassam taplóvá tikkadt torkomat egy korsó hideg, habos seritallal, ám egy útszéli fára pingált turistajelzés eltérített szándékomtól.

Gyermeki izgalom ragadt magával, amikor is felkapaszkodván a nem is olyan nagy Nagy-hegyre először elibém tárultak a sarjadó cserjék között bujdokló első falmaradékok, és a törmelékkal eltorlaszolódtott barlangszáj. Előbbben sietve, majd komótosan is bejártam az ormot, újra és újra rácsudálkozván a romokra, „hallgatván” az ódon falmaradványok „meséit”... Olyannyira elúrhodott rajtam a hely szelleme, hogy egyszer csak azt vettem észre; nyakamba szakad az alkonyulat. Összekapkodtam az önjelölt kincskeresők által ásott gödör mellől a műanyagflakonokat, nylonzacskókat, és fűgén nyakamba kaptam a lábaim.

Másnap első utam a könyvtárba vezetett, hogy minél többet megtudhassak kirándulásom helyszínéről.

Bárki *Várjáró* az országnak eme méltánytalanul feledésre ítélt szegletébe téved, keresse fel Csorbakő kisváráat is – szavamra mondom: megéri!

Nem véletlen, hogy Csorbakő egyik jelentékeny helyszíne lett „*A kőfaragó*” című történelmi regényemnek, melyről a Kedves Érdeklődő az alábbi linken juthat alapszövegekre:

<http://www.goldbook.hu/kiadvany.php?kid=541>

Áldást!

Szemelvények Leszih Andor tanulmányából

„A Borsod megyei Szuhogy község feletti Nagy-hegy kör alakú tetején, 312 m magasságban van a középkori Csorbakő, vagy ahogy most a nép és a katonai térképek is „elferdítve” mondják: Cserbakő vár romja. A romokból nem sok látszik, első figyelmünk akkor fordult felé, mikor 1928. évben a hegy másik végén levő jégkorszakbeli barlangot ásatta a Borsod-Miskolci Múzeum. (...) Az ásást vezető dr. Saád Andor ekkor egypár sima felületű, gyengén ezüstözött rézlapkát hozott be onnan, amiből nem volt nehéz megállapítani, hogy pénzhamisítás céljaira készültek. A lapkákat ott lelték Csorbakő romjainál. Később kőhordás és kőporszédés közben is találtak hol középkori kerámiai emlékeket, hol ilyen pénzlapkákat – így tervbe vettük, hogy ott próbaásatást végzünk. Nemsokára ezután Szegő András szuhogyi cipésmester hozott be vagy 200 darab réz és igen gyengén ezüstözött rézlapkát, egy csomó össze-vissza szabdalt lemezdarabot, nyiradékot, közte egypár olyant is, amiből a pénzlapkák ki voltak vágva. (...) Ennek megtörténte után őt bíztuk meg azzal, hogy a további kiásást végezze, a leletek kötelező beszolgáltatása mellett.

A vár alapfalainak romjai jórészen még a föld alatt vannak, így fel sem mérhető teljes pontossággal. Egy kb. 20 m hosszú, 15 m széles fellegrárból, ettől 6-7 m-re egy 1,60-2 m széles, kapukkal, ablakokkal áttört belső, – és ettől kb. 10 m-re eső s a belső várat látszólag kör alakban övező külső falból áll. A külső fal előtt még egy földerdőtér is lehetett, – valószínűleg sáncárok. A falak két széle la-

pos, nagy kövekkel volt kirakva, közöttük oda behányt apróbb kövekkel kitöltve.

A vár nyugati oldalán levő egyik helyiségből kerültek elő a leletek. Kifelé a völgy felé a fal egy részén bolthajtás nyomai bejáró ajtóra vagy ablakra mutatnak. A kb. 6 x 6 m méretű szoba, a vár külső falaihoz igazodva, körnegyed alaprajzú, (északi része a nyugati oldalra derékszögben merőleges, a déli fal pedig félkör alakú). Ebből a földszinti helyiségből egy lépcső vezet az emeleti, természetesen már meg nem lévő szobákba. Nyomok vannak arra, hogy itt is folyt a pénzhamisítás, mert innen is a vár többi részeiből is kerültek elő hamisított pénzek, olvasztó tégelytöredékek. A szobából egy átjáró visz egy másik, kb. 3,5 x 5 m méretű helyiségbe. Itt a sarokban van a kéménykürtő, előtte nagy hamuréteg, sok kormos kő, összeolvadt fémsalak, s mind a két helyiségben olvasztótégelyek töredékei, melyek közül kettő teljesen épen maradt meg, 22-nek csak a fele, harmadrésze, 36 fennékrész, 21 nagyobb és több száz kisebb tégelytöredék.

A számok mutatják, hogy sok olvasztótégelyt használtak. Ezek a tégelyek alul kerek, nyílásuknál háromszög alakúak, némelyiknél kis kiöntővel. Erősen kiégetett finom homokos agyagból készültek. Soknál az eredeti alak a tűzben deformálódott. Van amelyikben belül egy kis bronzrög jelzi, hogy olvasztáshoz használták. Az egyik teljesen ép, mérete: 10 cm magas, szájnylásának széle 11 cm, a másik tégely 7,5 cm magas és 9 cm széles. Egy fél darab magassága 13 cm. Alakjuk teljesen azonos azzal a XVI. századbeli pénzverőműhelyt ábrázoló képen látható olvasztótégellyel, melyet az Iparművészet könyve I. k. 121. lapján közöl Ráth Gy. Az érem c. művében. (Egy pénzverő műhely I. Miksa korában.) Volt a leletek közt három, egészen kis alakú tégely töredéke is, fenékmérőjük 13, 20, 20 mm. Hogy mi célra szolgáltak, nem tudjuk. Bár látszólag azt mutatják, mintha ezüstöt, vagy ónt olvasztottak volna bennük, semmiféle fémlerakódás rajtuk ki nem mutatható. A fehéren csillogó pettyek a homokcsillám lemezekéi.

Vaskések, kis vésők, bronz karikák, összelapított puskagolyók, bronzlemezek és sok, részben már felismerhetetlen vastárgy került elő a két helyiségből. Magára a pénzverésre vonatkozó szerszám, annak töredéke, vagy éppen a verőtövek idáig nem jöttek napfényre. Sok vörösréz és bronzlemez darabot, forgácsot, nyiradékot sikerült kiásni. Százat meghaladja ezeknek a száma. Van vastagabb réz ru-

dacska, vannak ezekből szétkalapált, szalagszerű, 10-12 mm széles, 2 mm vastag, és vannak egészen laposra kalapált kisebb-nagyobb szabálytalan formájú, szélről levágott, keskeny, forgácsszerű darabok. Legfontosabbak azok a keskeny, vörösréz és bronz lemezek, amelyekből a pénzlapkákat kör alakú véső segítségével kivágták. Ilyen ideig 41 darab került ki a romok közül. A legépebben megmaradt két példánynak a hossza 20, illetve 22 cm. Mind a kettőn 13-13 lapka kivágás helyével. A pénzverési technika szempontjából nagyon becses lelet ez, mert ezekből is kitűnik, hogy az egész vékonyra kikalapált lemezeket keskeny szalagalakra vagdalták és abból pontos távolságra egymástól vésték, ütötték ki a kör alakú véső és kalapács segítségével a lapkákat. Olyan egy sem került elő, mely szabálytalan alakú lemez volna, vagy éppen azokból a lapkák rendszertelenül lennének kivágvak. Van olyan, amelyikből nem esett ki a körülvágott lapka, nem kapott elég erős ütést ahhoz, hogy teljesen átvágja a lemezt. A pénzveréshez szükséges – vörösrézből és alig 5 % önt tartalmazó bronzból készült – fémlapkákból 1391 darab, illetve töredék került elő. Egy részük ezüstözött és ónozott felületű, tehát verés alá előkészített.

Az ezüstözés elég gyatrán történt, a legtöbbször átlátszik a bronz színe. Ha nem volt ezüstjük, ami úgy látszik sokszor megesett, ónozták a lapkákat és pedig kétszer, kiverés után is. Sok a szabálytalan kivágás, ami nem sikerült vagy behasadt és a nagyobb része töredék, ami bizonyára a lapka kivágása közben törhetett le és mint selejtest dobták el. Teljesen ép karimájú 329 van, de ha jobban megvizsgáljuk ezeket, akkor kiderül, hogy ezek sem egészen tökéletes darabok, nem egyenletes felületűek stb., lehet, hogy már ezek is selejteztettek voltak és azért maradtak ott, szétdobálva, a műhelyben. A lapkák kétféle méretűek. Van egy nagyobb típus, átlag 14-16 mm átmérővel, ez a denár veréséhez volt alkalmas. Ezek bronzból s kisebb részben vörösrézből készültek. Van egy kisebb forma, 10-12 mm-es nagyságban, ez az obulus formának felel meg, ezek mind vörösrézből valók. Obulus hamisítvány nincs a kivert példányok közt, ami 2 obulus van, azok jó veretek. Hamisított pénznél egységes és törvényes súlyt természetesen nem lehet keresni. Itt csak a forma s a veret megközelítő hasonlatosságára törekedtek. Az ezüstözött, illetve ónozott lapkák súlya 34-62 cgr, a nagyobb rézlapkáké 35-65 cgr, a kisebbeké 43-67 cgr közt ingadozik. Kivert pénz 131 volt a leletben és két olyan, ame-

lyen verési kísérlet történt. A pénzek között a II. Lajos előttiék jó, törvényes veretek, ezeket talán a hamisított pénzek ezüstözésére, beolvasztásra akarták felhasználni. A többi azonban hamisítvány. Az utóbbiak közt alig van egypár, amit forgalomba lehetett volna hozni, a többi hibás, törött, tehát már a műhelyben kiselejtezett darab lehetett.

A hamisítás az akkori pénzverési eljárás szerint kalapácsveréssel történt. A veretek nem olyan élesek, mint a törvényes denároké, vagy a kalapácsütések voltak gyöngébbek, vagy ami inkább jobban magyarázza a gyöngé veretet, az, hogy a vörösréz és bronz keményebb, mint az ezüst és nehezebben verhető. A pénzek vésetei, a Sz. Mária s a címer rajzai, a betűk kifogástalanok. Ha jó ezüstről volnának, csalódásig hasonlók lennének az eredetihez. Sehol egy rossz betű, vagy évszám nincs a hamisítványokon. A verőtövek készítői mesterek voltak. A II. Lajos némelyik denárán előforduló fordított kettes évszámot is hüen utánozták a CNH. 308 hamisítványon.

Minket természetesen az is érdekel, megállapítható-e egy olyan speciális denártípus, melyet közelebbről ezen műhely termékének nevezhetnénk meg. Az lenne ugyanis a legtökéletesebb végcél, ha legalább is a történetileg legismertebb pénzhamisítók pénzeit Külön-külön meg tudnánk jelölni. Ennél az érdekes leletnél meghatározó jellegűnek csak azt tudjuk lerögzíteni, hogy a vésetek kifogástalanok, az anyag azonban igen silány, alig ónozott, illetve ezüstözött vörösréz és bronz.

(...)

A mohácsi vész után a főurak egészen nyilvánosan verették a pénzt. I Ferdinánd 1529. évi pénzrendeletében panaszolja, hogy a pénzt hamisítják s a hamisítást szigorúan büntetni fogja. 1530-ban Zápolya János a budai országgyűlésen elrendeli, hogy minden vármegyében állítsanak fel egy bíróságot, melynek kötelessége megvizsgálni, hogy akik a király beleegyezése nélkül pénzt veretnek, vagy verettek, fej- és jószágvesztésre ítéltessenek. 1538-ban ilyent a Ferdinánd-párti pozsonyi országgyűlés is elrendel. Ezeknek a rendeleteknek az éle azonban főképpen mindig a másik király pénze ellen irányul, annak hitelrontását célozta. A főurak, kihasználva a három részre szakadt ország gyászos helyzetét és azt, hogy a pénzverési jogot nem ismerték el felségjognak, ami nem is volt törvénybe iktatva, – laza lelkiismerettel azt vélték, hogy felhalmozott ezüstjeikből büntetlenül verethet-

nek a sokgazdájú országban pénzt. Nemcsak ebben, de aztán főképpen abban volt a hiba, hogy pénzeikben minél kevesebb volt az ezüst és annál több a réz. A pénzhamisítás szemérmetlenül folyt a főurak közt. Aki olvassa Komáromy Andrásnak a Századokban (1893) megjelent Egy hamispénzverő a XVI. században c. s a Numizmatikai Közleményben Gálócsy Zoltán XVI. sz. magyar pénzek hamisítványai c. közleményében (NK. 1905. 90.) is ismertetett tanulmányát, az látja a tényleges valóságban a mohácsi vész utáni hamispénzverés rejtelmét. Miklós mester, aki ötvösnek készült s Erdélyből Ugocsa megyébe került Perényi Gáborhoz, majd Huszt várába Kovacsóczy Kristófhöz, onnan Munkács várába, 1537-ben Büdy Mihály beregi főispánhoz, Szerednyére Dobó Ferenchez, Homonnára Homonnay Györgyhöz, Jeszenőre Homonnay Gáborhoz, Csicsvárra Rákóczy Jánoshoz, Sárospatakra Perényi Ferenc udvarába, hol egy fél évig csak lószerszám- és nyeregdíszeket készített. Perényitől Füzér várába, innen Ugocsába, majd Nagymihályba, Homonnára, Kővárra Homonnay Antalhoz ment. Eleinte csak ötvösmunkát végzett, de az urak unszolására, – amint ő vallotta, – hozzáfogott a pénzveréshez. Végül is elfogták s részletes vallomása után kivégezték. (1552. évben. – Orsz. Levéltár. NRA. fasc. 547. nr 23.) Mikor 1542-ben Homonnay Gáborhoz került, a három Homonnay testvér három pénzveréshez értő lengyel zsidót hozatott Jeszenő várába, hogy hasznát lássák a tárházaikban felhalmozott arany és ezüst „marhának”. Vártak még egy ércvésőt is, de azt a lengyelek elfogták és halállal büntették. A három pénzverő hamarosan megugrott, de Bebek György kisegítette őket és egész pénzverő bandát küldött a nyakukra. Alkalmasint nem tudott tőlük másként megszabadulni. Előjárójuk Mihály mester volt, aki a pénzveréshez szükséges formákat készítette, aztán Csetneki Bertalan, a félszemű Janó, (később eperjesi hóhér), Sturczer Tamás és egy Mihály nevű erdélyi ember. Ezek Lipolcz várában is működtek. Miklós mester nem említi a vallomásban, hogy Bebek Ferencnél, vagy Csorbakőn Imrénél járt volna, pedig ha ő 1542-ben Jeszenőn, Csicsváron, Varannón, Patakon, szóval Zemplén megyében járt és onnan Abaujba is átjött, akkor közel volt Szuhogyhoz, mintegy 60 kilométerre. Akkor már Bebek Imre volt a vár ura. Komáromy András azt is leírja, hogy „a pénzhamisítók kikutatására kiküldött bizottság a hamisítók minden szerszámját feltalálta, s hogy tőkéken, kemény fák tör-

zsén, rézlemezekből verték a hamis pénzt, már készen is volt egy süveggel, csak éppen ezüstözni kellett. Erdőkben, hegyszakadékokban lopva, bujkálva verték a hamis pénzt.”

(...)

Összefoglalóan megállapíthatjuk tehát, hogy a szuhogyi Csorbakő nevű várban a XVI. században, közelebbről 1541-1553. években nagyobb arányú pénzhamisító műhely működött, melyet Bebek Imre volt prépost, a szintén pénzhamisító Bebek Ferenc gömöri főispán testvére és György nagybátyja tartott fenn. A pénzeket ezüstözött, vagy még többször ónozott vörösréz és bronzlapkákra verték, 1524, 1536, 1537, 1538, 1539 évszámokkal, II. Lajos és I. Ferdinánd nevelivel, igen jó s a törvényes denárokéhoz csalódásig hasonló vésetekkel. Obulusokat is vertek, de ezekből kivert példány idáig nem, csak a lapkák maradtak meg. Különösebb jellemző sajátosságot nem tudunk megállapítani arra nézve, hogy e Bebek-féle hamisítványokat meg lehetne különböztetni a többi – egykorú – hamisítványoktól.”

Források

- Szörényi Gábor András: A csorbakői vár története 1648-ig (A Herman Ottó Múzeum Évkönyve XLII., Miskolc, 2003)
- Szörényi Gábor András: Szuhogy – Csorbakő vára (Castrum Bene Egyesület Hírlevele, 2003)
- Dely Károly: Vártúrák kalauza I. kötet, Sport Kiadó, Budapest
- Leszih Andor: Numizmatikai Szemle, 1941

*(Forrás: A Szádvárért Baráti Kör honlapja.
Várjáró Magazin 22. szám, Közzétéve: 2015. szept. 10)*

Ezúton mondunk köszönetet a szerzőnek, hogy írása közléséhez hozzájárult. (A szerk.)

Pályázati projektek Edelényben

Operatív Program	Beadott pályázatok	Igényelt támogatás
TOP	11 db	4.050.163.433
EFOP	8 db	1.292.961.144
KEHOP	2 db	975.809.284
KÖFOP	1 db	8.999.995
VP	5 db	283.840.113
ÖSSZESEN	34 db	6.611.773.969

Iparterület kialakítása Edelényben (TOP-1.1.1-15-BO1-2016-00011)

Elyert támogatás: bruttó 724.000.000,- Ft.

Beruházási helyszín: külterület, Szentpéteri út bevezető szakasz.

Tervezett tevékenységek:

- 9,6 ha iparterület kialakítása, alapinfrastruktúra kiépítéssel és bruttó 585 nm inkubátorház létrehozása (Zöldmezős beruházás).
- 10 db vállalkozás betelepítése 2020-ban és 5 évig fenntartás.

Státusz: engedélyezési eljárások megindítása folyamatban, miután a tulajdonjogok megszerzésre kerültek. Kivitelezési munkálatok várhatóan 2019 tavaszán kezdődnek meg.

Vásárcsarnok építése (TOP-1.1.3-15-BO1-2016-00019)

Elyert támogatás: bruttó 294.000.000,- Ft.

Beruházási helyszín: Penny mögötti terület.

Tervezett tevékenységek:

720 nm területű vásárcsarnok kialakítása, melynek központi részén főként helyi termelők és östermelők kapnak helyet, továbbá 5 db üzlet is kialakításra kerül.

Státusz: eredményes közbeszerzési eljárás lefolytatását követően átadásra került a munkaterület, megkezdődtek a munkálatok. Tervezett befejezés 2019. július.

Környezettudatos fejlesztések Edelényben, egy zöldebb városért – Zöld Város (TOP-2.1.2-15-BO1-2016-00016)

Elnyert támogatás: bruttó 399.999.999,- Ft.

Beruházási helyszín: Sporttelep és Malomárok déli szakasza.

Tervezett tevékenységek:

- A városi sportcentrum szolgáltatásainak bővítése sportház (4 öltöző, ricochet pálya, tánc- és kondicionálóterem, büfé) építésével, játszótér, pihenőtér, zöldfelületek, sétányok, parkoló kialakításával.
- A Malomárok déli szakaszán tanösvény és játszótér kialakítása.

Státusz: sportház közbeszerzési eljárás folyamatban, amelyet követően 2018 őszén megindulnak a kivitelezési munkálatok, a kapcsolódó zöldterület fejlesztések és tanösvény kialakítására jövő nyáron kerül sor.

Kerékpárút építése (TOP-3.1.1-15-BO1-2016-00022)

Elnyert támogatás: bruttó 450.000.000,- Ft.

Beruházási helyszín: Egres-Belváros-Finke-Borsod összekötése.

Tervezett tevékenységek:

- 7,5 km kerékpárút építése, kialakítása, felfestése.
- Érintett szakaszok:
  - Szentpéteri út mellett zöldsávban elhelyezve.
  - Egresi zebrától irányhelyes módon két oldalon kialakítva, ahol szükséges zárt csapadékvíz elvezető építésével (Antal György út, Borsodi út) végig a Penny Áruházig.
  - Dankó Pista út szélesítése, bevezető öböl átépítése.
  - Borsod bekapcsolása a régi kisvasúti híd felújításával, a Szabadság, a Kővágó, a Tóth Árpád utak felfestésével.
  - Finke felé az új vásárcsarnok mellett a Jázmin és Tompa Mihály út felfestésével jutunk el a Miklós Gyula útra, ahol szintén irányhelyes kerékpárút kialakítása tervezett az Árpád úton található Szociális Otthonig.

Státusz: közbeszerzési eljárás folyamatban, amelynek lezárását követően ősszel indulnak a munkálatok és várhatóan egy évet vesznek igénybe szakaszolva a város különböző pontjain.

**Edelényi Mátyás Óvoda és Bölcsőde Egresi Óvodai
telephelyének energetikai korszerűsítése
(TOP-3.2.1-15-BO1-2016-00071)**

Elnyert támogatás: bruttó 80.989.488,- Ft.

Beruházási helyszín: Egresi Óvoda épület.

Tervezett tevékenységek:

- épület szigetelése,
- nyílászárók cseréje,
- fűtőkorszerűsítés (16 kW teljesítményű hőszivattyús rendszer telepítése),
- 22 kWp teljesítményű napelemes rendszer telepítése (villamos energia szükséglet biztosítására),
- kül- és beltéri világítás korszerűsítése.

Az épület energetikai besorolása „ii” kategóriából „bb” kategóriába kerül. A fejlesztés által elért primer energia felhasználás csökkenés 293 GJ/év.

Státusz: a projekt sikeresen megvalósult.

**Szociális város rehabilitáció
(TOP-4.3.1-15-BO1-2016-00004)**

Elnyert támogatás: bruttó 369.000.000,- Ft.

Beruházási helyszín: Egresi és Belvárosi (Móra Ferenc) akcióterület.

Tervezett tevékenységek:

- Bányász klub felújítása.
- Szociális szolgálat iroda kialakítása.
- Térfigyelő rendszer fejlesztése.
- Hulladékgyűjtők kialakítása Egresen és Móra F. úton.
- 1 ha Közösségi kert kialakítása.
- Egresi zöld területen bitumen focipálya, játszótér és kondipark kialakítása.
- Miskolcra bevezető szakasz növényesítése.
- Szociális bérlakások fejlesztése.

Kapcsolódik hozzá egy kiegészítő projekt, amelyben kiemelt hangsúlyt kapott az integráció és a város lakosságának érzékenyítése, amelyet szociális munkások bevonásával végzünk.

Státusz: tervezési munkálatok folyamatban, a kivitelezés várhatóan 2019 nyarán kezdődik meg.

**Jó szerencsét Császtán! – Edelény térségének bányásmúltját bemutató tematikus élménypark
(TOP-1.2.1-16-BO1-2017-00018)**

Elnyert támogatás: bruttó 462.000.000,- Ft

Beruházási helyszín: Császta-szőlőhegy

Tervezett tevékenységek:

- az edelényi bányászat emlékét őrző interaktív földalatti bemutatóhely.
- tematikus pihenő és játszópark.
- látogatókat fogadó épület (előadó- és kiállítótér, ajándékbolt, büfé).

Státusz: tervezési munkálatok és végleges koncepció kidolgozása folyamatban, a kivitelezés várhatóan 2019 nyarán kezdődik meg.

**Gyermekesély programok megvalósítása
(EFOP-1.4.2-16-2016-00012)**

Elnyert támogatás: bruttó 499.927.078,- Ft

Megvalósítási helyszín: Edelényi járás, a körzeti szociális szolgálatok (Edelény, Szendrőlád, Szendrő, Boldva, Borsodszirák, Perkupa és Bódvaszilás) köré szervezve.

Tervezett tevékenységek:

- Rendetek foglalkozás és rendezvény megvalósítása (Sportnapok, falu és városnapok, egészségnapok, táborok, szakkörök, képzések).
- Hiányzó szakemberek pótlása (pszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógusok, szociálpedagógus).

Esély Otthon! (EFOP-1.2.11-16-2017-00040)

Igényelt támogatás: bruttó 200.000.000,- Ft

Megvalósítási helyszín: Edelény.

Tervezett tevékenységek:

- 18-35 éves korosztály életkörülményeinek és foglalkoztatási lehetőségeinek segítése.

- Önkormányzati lakások felújítása (Borsodi út 4. 3 db lakás ÉMÁSZ házban 5 lakás, Szentpéteri úton 1 lakás).
- Ösztöndíj program a helyben és környéken elhelyezkedő szakmunkásoknak és diplomásoknak.
- Személyre szabott felkészítés a munkaerőpiacon való érvényesüléshez.
- Motivációs tréningek.

Státusz: sikeres közbeszerzést követően megkezdődtek a lakások felújítási munkálatai, ezzel egy időben kidolgozásra kerül az ösztöndíj program és folyamatban van az egyéb projektelemek megvalósítása.

Közösségek háza felújítása (VP6-7.2.1-7.4.1.2-16)

Igényelt támogatás: bruttó 49.999.998,- Ft

Szükséges önerő: bruttó 2.631.579,- Ft

Beruházási helyszín: Közösségek Háza.

Tervezett tevékenységek:

István király útja 63. alatti épület energetikai korszerűsítése (külső homlokzat-, padló- és padlásfödém hőszigetelése; homlokzati nyílászárók cseréje; fűtési hálózat korszerűsítése gázkazán cserével, padlófűtéssel; villamos hálózat cseréje, energiatakarékos fogyasztók felszerelésével; napelem elhelyezése tetőre.)

Státusz: közbeszerzés előkészítése folyamatban a tervek véglegesítését követően.

Rakacai üdülő fejlesztése (EFOP-2.1.2-16-2017-00014)

Igényelt támogatás: bruttó 100.000.000,- Ft

Megvalósítási helyszín: Rakacai üdülő.

Tervezett tevékenységek:

- Rakacai üdülő felújítása, 22 férőhelyes szállás kialakítása (külső és belső nyílászáró csere, hőszigetelés, akadálymentesítés, villamoshálózat fejlesztés, belső burkolatok cseréje, fűtéskorszerűsítés). Épület alapterülete: nettó 220 m².
- Foglalkoztató termék kialakítása.
- Udvarrendezés.

- Eszközbeszerzés: bútorok, berendezések, fejlesztőeszközök, informatikai eszközök, sport és játzóeszközök.

Státusz: támogatási szerződés megkötése folyamatban, ezt követően a tervek véglegesítésére kerül sor, közbeszerzés 2018 végén, majd 2019 tavaszán megindulnak a kivitelezési munkálatok.

Szennyvíz projekt (KEHOP-2.2.2-15-2015-00042)

Elnyert támogatás: bruttó 970.810.551,- Ft

Az Európai Unió vagy más nemzetközi szervezet felé vállalt kötelezettséggel összefüggő, a 2007-2013 programozási időszakban a Kormány által a nemzeti fejlesztési miniszter hatáskörébe utalt beruházások, valamint a 2014-2020 programozási időszakban a szennyvízelvezetési és -tisztítási, a hulladékgazdálkodási és az ivóvízminőség-javító beruházások megvalósításáról szóló 339/2014. (XII.19.) Kormányrendelet felhatalmazása alapján az NFP Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft, mint konzorciumi partner kezébe került át az önkormányzat által elnyert **KEOP-7.1.0/11-2013-0031** azonosító számú „Edelény város szennyvíztisztító telepének korszerűsítése és kapcsolódó fejlesztések” című projekt megvalósítási szakasza. Kollégáinknak kapcsolattartási, nyilatkozatkészítési feladatai voltak ehhez kapcsolódóan.

Az infrastrukturális beruházások mellett fontos a közösségépítés, színvonalas programok és rendezvények megvalósítása, ezért több városi és térségi projekt megvalósítása is folyamatban van, amelyek a következő 2-5 évben biztosítanak lehetőségeket az itt élők számára.

Gyermekesély programok megvalósítása (EFOP-1.4.2-16-2016-00012)

Elnyert támogatás: bruttó 499.927.078,- Ft

Megvalósítási helyszín: Edelényi járás, a körzeti szociális szolgálatok (Edelény, Szendrőlád, Szendrő, Boldva, Borsodszirák, Perkupa és Bódvaszilás) köré szervezve.

Tervezett tevékenységek:

- Rengetek foglalkozás és rendezvény megvalósítása (Sportnapok, falu és városnapok, egészségnapok, táborok, szakkörök, képzések)
- Hiányzó szakemberek pótlása (pszichológus, szociális munkás, fejlesztő pedagógusok, szociálpedagógus)

**Edelényi és borsodsziráki gyermekek részére kulturális és ismeretterjesztő foglalkozások
(EFOP-3.3.2-16-2016-00266)**

Igényelt támogatás: bruttó 14.515.000,- Ft

Beruházási helyszín:

- Mátyás Napközi Otthonos Óvoda és Bölcsőde.
- Szent Miklós Gör.kat.Általános Iskola és Óvoda.
- Borsodi Általános Iskola.
- Bartók Béla Általános Iskola, Borsodszirák.
- Szent János Gör.kat. Gimnázium.
- Edelényi Nyitott Ajtó Baptista Általános Iskola.

Tervezett tevékenységek:

- Helytörténeti (havi) szakkör, Heti sakkszakkör.
- Iskolás témanapok: épített és természeti értékeink, zenetörténet, bábkészítés és bábozás. Hagyományörző kulturális órák, Szavalóverseny.
- Óvodásmesék témanapok, Fejlesztő kulturális órák.
- Olvasótáborok.
- Színházlátogatás.

Összes bevonandó gyermek száma 100 óvodás és 750 iskolás gyermek.

**Komplex humánszolgáltatás fejlesztése
(EFOP-1.5.3-16-2017-00013)**

Konzorciumban beadott pályázat: Edelény, Boldva, Szendrőlád, Lak, Abod, Hangács, Ziliz Önkormányzata.

Igényelt támogatás: bruttó 249.999.066,- Ft.

Ebből Edelény: bruttó 159.884.578,- Ft.

Megvalósítási helyszín: pályázó települések.

Tervezett tevékenységek:

- Városi rendezvények és napok szervezése.

- Álláskeresési tanácsadás: ezekből is látszik, milyen tudatosan próbáljuk a lakosságot felkészíteni az iparterületre érkező cégek által generált munkaerő keresletre.
- Szűrések, prevenciós programok, sport és egészségnapok.
- Helyi civil szervezetek és egyesületek támogatása (nyugdíjasok, sportklubok (sakk, biliárd, egyéb sport), további szervezet: pl. Rákellenes Liga.
- Szakkörök, nyári napközis táborok, ösztöndíj programok.
- Testvérvárosi rendezvények.

Bethlen Gábor program

Magyarország és a Kárpát-medence magyarok lakta települései közötti magyar-magyar kapcsolatok ápolását és fejlesztését célzó testvér-települési programok és együttműködések támogatása. A projekt fő célja Edelény és az erdélyi (partiumi) Székelyhíd közötti testvér települési kapcsolat kialakítása a magyar nemzeti azonosságtudat erősítése érdekében.

Helyi identitás és kohézió erősítése Edelény és térségében (TOP-5.3.1-16-BO1-2017-00024)

Igényelt támogatás: bruttó 120.027.950,- Ft.

Konzorciumban beadott pályázat: Edelény, Boldva, Múcsony, Izsófalva, Rudolftelep, Ziliz, Sajóecseg, Sajósenye, Hangács.

Beruházási helyszín: pályázó települések.

Tervezett tevékenységek:

A területi és társadalmi hátrányok következményeinek, a szegénység mélyülésének, újratermelődésének és területi terjedésének mérséklése, mélyszegénységben élők integrációjának előmozdítása:

- információs pontok létrehozása (2 db)
- megújított helyi esélyegyenlőségi program elkészítése
- helyi nyilvánosság fórumainak megteremtése, meglévő fórumainak fejlesztése (12 új program)
- Községi interjúk készítése (60 db) és eredményeinek megvitatása (12 alkalom)
- közösségi akciók, tevékenységek, események megvalósítása (24 alkalom)

(Forrás: Edelény város honlapja.)

Új beruházások Edelényben

2018-ban befejeződött a Szent János Görögkatolikus Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium Edelényi Ifjúsági Centrum és Kollégium építése, miközben új pályázati beruházások kezdődtek el a városban. Az alábbiakban ezekről a fejlesztésekről szól képriportunk.

Az Edelényi Ifjúsági Centrum és Kollégium (Tóth Árpád utca)

A kollégium alapkövét 2017. június 9-én helyezték el, és 2018. szeptember 1-jén már birtokba vehették a tanulók.

A vásárcsarnok építése 2018 nyarán elkezdődött

A Vásárcsarnok látványterve

Az építése megkezdődött

Készül a tetőszerkezet

A Kerékpárút építése jó ütemben halad

Az Egres városrészben kezdték el az építkezést.

A finkei városrészben folytatódott az építés.

A Szent János Görögkatolikus Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium területén több helyen is építkeznek

A tanműhely

A Szent János Görögkatolikus Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium bővítése alkalmával bővítik az aulát, úgy, hogy testnevelésórák tartására is alkalmas lesz, két új tanterem készül, valamint új tanműhely építésére is sor kerül.

A Szent Miklós Görögkatolikus Általános Iskola fejlesztései

A régi uszodából tornaszobát alakítottak ki, ahol a gyógytestnevelés megtartására is lehetőség lesz.

A játszótér is elkészült az udvaron.

Érzékenyítő játszótér a régi uszoda épülete előtt.

A fényképeken szereplő három beruházáson kívül egy tankonyha építését is elkezdték 2018-ban.

Edelény város kitüntetettjei 2018-ban

2018. október 23-án az 1956-os forradalom és szabadságharc tiszteletére rendezett városi ünnepség keretén belül rendezett ünnepi képviselő-testületi ülésen adta át **Molnár Oszkár** polgármester úr Edelény város kitüntetéseit.

Az ünnepi alkalomból **Németh László** volt labdarúgó és utánpótlásedző „*Edelényért*” *Díszoklevelet*, **Szilágyi Adolf** Edelény volt polgármestere *Pro urbe Edelény emlékérmét*, **dr. Orosz Atanáz** a Miskolci Görögkatolikus Egyházmegye püspöke *díszpolgári címet és emlékérmét* kapott a város képviselő-testületétől.

Az alábbiakban az ünnepségen elhangzott rövid életrajzokat közöljük.

Németh László legalább 120 labdarúgó-mérkőzést játszott az egykori Edelényi Bányász csapatában. Tagja volt annak a labdarúgócsapatnak, amely 1978. július 5-én Edelény labdarúgásának legfényesebb sikerét érte el, miután felkerült az akkori Nemzeti Bajnokság II. osztályába. A feljutást jelentő mérkőzéseket többek között Német László góljaival sikerült megnyerni.

Labdarúgó pályafutásának befejezését követően a 90-es évektől szinte folyamatosan utánpótlásedzőként tevékenykedett a városban, előbb az Edelényi Bányász, majd az Edelényi VSE, 2003-tól 2015-ig pedig a Bódva-völgyi Tömegsport Egyesületnél. Nevelődője volt többek között Lippai Ákosnak, aki Diósgyőrben lett I. osztályú játékos, illetve Molnár Gábornak, aki jelenleg a Puskás Akadémia I. osztályú labdarúgócsapatának tagja.

Míg az elmúlt 20-25 évben a városban egyesületek szüntek meg, alakultak át, edzők, játékosok jöttek és mentek, egyvalami állandó volt az edelényi focipályán: Németh László, Laci bácsi edzést tartott a gyerekeknek. A gyermek labdarúgók képzésével 2015-ben szívproblémái miatt volt kénytelen felhagyni.

Szilágyi Adolfot 1994-ben választották városunkban polgármesteré, e tisztséget 2002-ig töltötte be. A nyolc esztendő sikereként könyveli el, hogy ma teljes a város infrastruktúrája, utakat, járdákat építettek, megújult a ravatalozó épülete, javult az oktatás színvonala, a gimnáziumban beindult a szakoktatás, részben sikerült ipart is tele-

píteni a városba. Irányítása alatt zajlott a közművagyon rendezése. Polgármestersége idején a város gazdálkodása kiegyensúlyozott volt, ami megteremtette a lehetőséget arra, hogy a későbbiekben a település több pályázatot elnyerjen, megindulhatott a város fejlődése, ami napjainkban is töretlenül tart.

Hitvallása szerint: az eredményekhez, a sikerekhez szükség van szakismeretre, de a legfontosabb a tisztesség és az őszinteség.

Szilágyi Adolf eddigi életútját miniszteri kitüntetésekkel, a Munka Érdemrend ezüst fokozatával, 2001-ben a „Bódva-völgy Kiváló Polgármestere” címmel ismerték el. A közélet több területén is aktív személy volt: a TÖOSZ Egészségügyi és Szociális Bizottságának elnöke, a NET és az Egészségügyi Minisztérium tanácsadó testületének tagja volt.

Dr. Orosz Atanáz püspök atya 2011-től a Miskolci Apostoli Exarchátus püspök exarchájaként, majd 2015-től a Miskolci Egyházmegye püspökeként munkájával és az Egyházmegye fenntartásában lévő, Edelény városában működő nevelési és oktatási intézmények irányításával elévülhetetlen érdemeket szerzett a köznevelés-fejlesztés területén.

Püspök atya az Egyházmegye fenntartásában lévő intézmények, az Oltalom Tagóvoda, a Szent Miklós Általános Iskola, illetve a Szent János Gimnázium, Szakgimnázium és Kollégium fejlesztésével – ezek összességében 1,8 milliárd forintot tesznek ki az elmúlt hét évben – megerősítette városunk térségközponti szerepét. A kiemelkedő színvonalú nevelési-oktatási munkát folytató intézmények tevékenysége nagymértékben hozzájárult az elvándorlás lassításához, a gyermekes családok helyben maradásához, és megteremtette gyermekeink számára azokat a feltételeket, amelyek minden túlzás nélkül országosan is kiemelkedő színvonalat képviselnek.

Elmondható, hogy Püspök atya kapcsolata a városvezetéssel, helyi egyházakkal, közintézményekkel egyaránt példaértékű.

*A kitüntetettek balról-jobbra:
Szilágyi Adolf, dr. Orosz Atanáz, Németh László.
Fotó: Malinkó Péter*

Gratulálunk a kitüntetetteknek!

Hadobás Pál

Az Edelényi Futók Egyesülete (EFE) érmei

1987 novemberében a futást kedvelő és rendszeresen űző 14 edelényi úgy döntött, hogy szervezett keretet biztosít e nemes sportot, hobbiból, vagy az egészségük megőrzése érdekében végzett embereknek. Minden edelényi előtt köztudott volt, hogy sok az olyan ember a városban, akik rendszeresen futnak, de hagyománya volt a szervezett amatőr futóversenyeknek is.

Az egyesület elnöke **Puskás Béla**, aki **Fazekas Péterrel** fő szervezője az egyesület által rendezett versenyeknek.

Az egyesület emblémája

Megalakulásuk után az első rendezvény az **I. Edelényi Kastélysziget Körök** verseny volt 2018. március 31-én, melyre 190 fő regisztrált és teljesítette a különböző hosszúságú távokat. A gyermekek részére is rendeztek futamot, melyen 30 fő vett részt a regisztrált létszámból.

Az edelényi L'Huillier-Coburg kastély az ország egyik legszebb barokk kastélya, mely az ország kastélyai közül a hetedik legnagyobb. L'Huillier János Ferenc építtette 1730-ban. Öt termét rokokó freskók díszítik, melyek Lieb Ferenc munkáját dicsérik. 2014-es felújítását követően a kastélyt és parkját szívesen veszik igénybe nemcsak a helyi szervezetek és intézmények, hanem a megyeiek és az országosak is.

A második az **I. Császtai Terepfutás és Mountain Bike Verseny** volt 2018. június 23-án, melyre 150 futó és 30 kerékpáros regisztrált.

A Császta szőlőhegyen a város önkormányzata és az Edelényi Hegyek Közössége alakított ki egy rendezvények szervezésére alkalmas teret, ahol rendszeresen tartanak kulturális programot. Ezek sorában a legnépszerűbb a több mint egy évtizede évente megrendezésre kerülő Császtai Búcsú.

2018. szeptember 22-én került sor a **28. D24 Bódva-völgyi Maraton és Kerékpártúra** megrendezésére, melyre 130 futó és 70 kerékpáros nevezett, a gyermekfutamon 40 gyermek indult. Különböző hosszúságú távokat teljesíthettek a résztvevők, de a rendezvény csúcsa a maratonverseny volt, mely Jósvafőről indult és a Kastélysziget parkjában volt a cél.

A maratonversenyt egy baráti társaság rendezte meg először 1991-ben és mindig volt folytatója a versenynek, ha egy társaság valamilyen oknál fogva feladta a további szervezését, így került a frissen alakult Edelényi Futók Egyesületéhez 2018-tól.

Minden regisztrált versenyző szép kivitelű érmet kapott minden alkalommal. Az érmeket Fazekas Péter, rajz-földrajz szakos általános iskolai tanár tervezte, miként az egyesület emblémáját is és a befu-toerem.hu csapata készítette. A cég a világ minden tájára készít érmeket (Dubaitól Vancouverig).

Minden érem fémből készült, süllyesztet, és/vagy metszett fém, antikolt és/vagy homokfúvásos technikával, a színek a Pantone színskálából kerülnek kiválasztásra és hevített zománc technikával kerülnek fel.

Az érmen felül minden versenyző rajtsomagot, névre szóló rajtszámot, ebédet, frissítőt, chipes időmérést kap a díjakon és különdíjakon felül a befizetett rajtdíj fejében.

Az érmek leírása:

Az **I. Edelényi Kastélysziget Körök** érme előlapján, középen az edelényi kastély homlokzati sziluettje van, melynek teteje fölött át-

tört az érem, közepében az EFE fehérrel festett emblémája, kettős, kiemelkedő peremű körben **EDELÉNYI KASTÉLYSZIGET KÖRÖK** körirat. A hátoldalon fent félkörben az egyesület honlapjának a címe: **www.edelenyifutok.hu**.

Mérete: 66 mm átmérőjű.

Anyaga: fém.

Szalag: A 25 mm széles 880 mm hosszú világoszöld szalag széles szalagtartón függ. A szalagon sötétzöld színnel az egyesület emblémája, az esemény megnevezése és éve, valamint az egyesület honlapja szerepel. A széles szalagtartó 32 x 10 mm. Praktikusan van megoldva a szalagtartó, mert közepén nyitott, így a szalagot könnyen le lehet róla venni. Minden éremnél ez a megoldás van.

Az **I. Császtai Terepfutás és Mountain Bike Verseny** érme szabálytalan alakú. Előlapján fent a Császtán lévő székely kapu, melynek közepe áttört, körülötte zöldre festett fák, alatta **CSÁSZTA / TRIÁL** felirat két sorban, lent pedig az egyesület emblémája a TRIÁL szóba beleérve. A betűk közti háttér fekete. Maga az egész kompozíció alkotja az érmet. A hátoldala üres.

Mérete: 66 x 62 mm. (A magasság a széles szalagtartóval együtt értendő!)

Anyaga: fém.

Szalag: 25 mm széles 840 mm hosszú sötétzöld-fehér szalag, melyen sötétzölddel és fehérrel az egyesület emblémája, az esemény elnevezése és pontos dátuma, valamint az egyesület honlapjának a címe szerepel.

A **28. D24 Bódva-völgyi Maraton és Kerékpártúra** érme csúcsára állított, sarkain lekerekített négyszög, fent világoskék mezőben fehérrel **BÓDVA VÖLGYI** felirat, lent világoskékkel **MARATON** felirat, követve az érme ívét, középen fehér egyesületi embléma és szintén fehérrel a Bódva folyó. Az érme középen hullámos vonallal van kettéosztva, az alsó részben hullámokat szimbolizáló díszítés van.

Mérete: 60 x 70 mm. (A magasság a széles szalagtartó füllel értendő!)

Anyaga: fém.

Szalag: 25 mm széles, 840 mm hosszú narancssárga-sötétkék színű. A sötétkék részben fehérrel a rendezvény elnevezése és az egyesület honlapjának a címe szerepel.

A Borsodi Tájház vendégeknyéből

Nagyon gazdag és nagyon jó gyűjtemény. Érdekes órákon át nézegetni. Tartalmas ismertetést kaptunk. Köszönjük.

2014. június 11.

Szabó család

Érdekes és tanulságos volt a tárlatvezetés. A mostani fiatalok sokat tanulhatnak a régi világ életéről. A munka becsülete és tisztessége árad a falakból.

2014. 07. 13.

Kata, Imre

Nagyon jól éreztük magunkat. Érdekes tárgyak, eszközök vannak, melyek még lehet, hogy nagymamánknál is megtalálhatók.

2014. 17. 24.

Pöle

Csodálatosan gazdag kiállítás, igen nagy élmény volt, hogy láthattuk. Külön kiemelni az idegenvezető kedves stílusát, szakszerűségét. Mindenkinek ajánlani fogom, hogy látogassa a kiállítást.

2014. július 28.

Nagy Mária

Köszönjük szépen azt az élményt, melyet ez a remekül felépített múzeum együttes okozott. Remekül összehangolva a klasszikust a modernnel. Értékes információkat ad.

Havele Terézia, Nagy Sándor

Köszönettel az edelényi emberek szívélyes szeretetért, közvetlen emberségéért. Gyönyörű a tájház, kedves emlékeket idéz a berendezése. Öröm látni a város jó irányba való, igényes törekvését és fejlődését.

2014. aug. 23.

Kobzos Éva

Köszönjük szépen az élményt, melyet ez a csodálatosan összeválogatott múltbéli emlékektől kaptunk. Nagyon jó volt visszaemlékezni a múltra.

Köszönettel a Hegymegiek

Az orosházi veterán kézilabdások (női) gratulálnak a kiállításához, a Tájházhoz. Értékeljük nagyon az itt látottakat. Köszönjük a sok látóivalót.

Négy aláírás.

Solymos Hagyományőrző Egyesület 20 fővel csodálkozott a gazdag, sokrétű, sok szakmát bemutató gyűjteményen. Gratulálunk! Ilyen Pazar gyűjteményeket csak Erdélyben látni!

dr. Kovács Tibor
Gyöngyössolymos

Sokszor elhaladtam a Tájház mellett és nem gondoltam, hogy ilyen sok érték, emlék található itt. Köszönet és hála mindazoknak, akik hozzájárultak és gondozták ezt a színes gyűjteményt.

2015. 04. 25.

Lőrincz Poly

Köszönjük szépen a kiváló tárlatvezetést. Nagy élmény volt látni milyen szépen megőrzik és „megélik” a hagyományokat. Minden jót kívánunk!

Mátra SE Túra Szakosztálya nevében
Vargáné Csépany Mónika, Kovács János,
Steibinder Matild, Morvai György

Kivételes gyűjteményeket gyűjtöttek össze, számomra lehangoló volt a textil-horgoló részleg. Eddig nem látott anyagot tekinthettem meg. Köszönettel

Rózsa Éva

Csodálatos és felemelő élményt jelentett számunkra.

A kiállítás gyönyörű dolgokat tartalmaz. Érték – hagyomány, a múltból van a jövő. Értékelni kell! Köszönjük.

2015. jún. 14.

Két olvashatatlan aláírás.

Gazdag, sokoldalú a gyűjtemény. A vezetéssel együtt maradandó élményt kaptunk.

2015. 09.03.

Turba házaspár Vecsésről
Kelemen házaspár Veresegyházról
Köszönjük!

Köszönjük a szakszerű tárlatvezetést.

Gratulálunk a gazdag gyűjteményhez, nagyon jó együtt látni ennyi tájházat. Kívánjuk, hogy még sokáig őrizzék a népi élet hagyományait!

2016. 04. 08.

Kruk Emil és családja Debrecenből

Az a város, amely így őrzi a múltját, annak boldogságos jövője lesz.

2016. 08. 07.

Olvashatatlan aláírás

Sok szép élménnyel gazdagodva megyünk haza.

Tiszaújváros Együtt Egymásért Ny. csoport.

2016. 09. 21.

Szabó Sándorné

Visszarepített minket a múltba. Köszönjük mindazoknak, akik lehetővé tették számunkra ezt az élményt.

2016. 09. 23.

Szilvia és Sándor
Kazincbarcika

Nagyon érdekes és értékes gyűjtemény. Örülünk, hogy részletesen megnézhattük.

2016. 10. 19.

Lórántffy Zsuzsanna Hímzőműhely tagjai
Sárospatak

Kizárólag szuperlatívuszokban lehet nyilatkozni a tájházról. Nagyon köszönjük a lehetőséget! Mindenkinek ajánljuk megtekintésre, élmények és ismeretek bővítésére!

2017. 01. 19.

Olvashatatlan aláírás

Tisztelet az ősöknek, a mestereknek, az őrzőknek, a gondoskodóknak.

Köszönjük az élményt!

2017. 05. 20.

András
ép. mérnök

Nagyon örülök, hogy eljöttem!

Mindig a kisgyermekkor, imádott nagymamám jut eszembe. Ő és szülei ilyen körülmények és tárgyak között éltek. Én magam is őrzöm az emlékeit és nem csak a szívemben.

2017. 05. 27.

Szerencsről Ida

Mire ennyi „kincs” összegyűlt sok év telt el. Mi pedig egy órában ámuldoztunk a látottakon. Hatalmas összefogáshoz szívből gratulálunk.

Nagy élmény volt. Köszönettel a pusztamonostori és szücsi nyugdíjas klub tagjai nevében

2018. 11. 24

Dr. Nagy Zoltán

Tartalom

Hadobás Pál	
Szakrális kisemlékek Edelényben	5
Dr. Nahaj Balázs Ferenc	
Edelény második világháborús hősi halottai és áldozatai a veszteség nyilvántartásokban.....	44
Dr. Nahaj Balázs Ferenc	
Edelény, Borsod, Finke szülöttei, lakosai a második világháborús veszteség nyilvántartásokban, adatbázisokban.....	57
Bónizs Róbert	
Csorbakő vára	75
Pályázati projektek Edelényben	94
Új beruházások Edelényben.....	102
Edelény város kitüntetettjei 2018-ban.....	109
Hadobás Pál	
Az Edelényi Futók Egyesülete (EFE) érmei	112
A Borsodi Tájház vendégkönyvéből.....	117

